2e JAARGANG. NUMMER 254

Gazet van Brussel

Dagblad voor het Vlaamsche Volk

Voor Stam Taal en Volk — Omdat ik Vlaming ben

BEHEER EN PUBLICITEIT ; ANSPACHLAAN, 75 (Beurs)

Elke medewerker is verantwoordelijk voor hetgeen hij schrijft

Woensdag 29 September
PRIJS : 5 CENTIEM PER NUMMER

ABONNEMENTSPRIJS voor Brussel en Voorsteden 1.25 fr. per maand

AANKONDIGINGEN WORDEN AANGENOMEN: 75. Anspachlaan, (Beurs). — 52, Warmoesberg. Bij den Heer F. Ernest Goossens, 51, Grevelingenstra at Office de Publicité, 36, Nieuwstraat — 28, Grasmarkt, Brussel

Leest vandaag in de GAZET VAN BRUSSEL :

Het onderzoek betreffende de moedertaal der kinderen. — De inroeping van de klas 1917 in Frankrijk. — Het Grieksche leger. — Arm Vlaamsch. — Brief uit Gent. — De rol der pers. — Een onderhoud met de heer Van Kerckhoven. — Nieuws uit Gent en uit West-Vlaanderen. — Op de gerechtshoven.

HET ONDERZOEK BETREFFENDE DE MOEDERTAAL DER KINDEREN

Wij ontvangen het volgende belangwekkend artikel van een vakman in onderwijs-aangelegenheden :

Door het ministerie werd een onderzoek ingesteld aangaande de moedertaal der kinderen in de lagere scholen van Brussel en omliggende.

Zulk onderzoek kan op verschillende manieren ingesteld worden. Het is namelijk voldoende de kinderen te laten ondervragen door menschen, die goed Fransch en Nederlandsch kennen en binnen een week kan men, indien het werk goed verdeeld wordt, met volkomen juistheid zeggen hoeveel Vlaamschsprekende en Franschsprekende kinderen er zitten in de scholen van het arrondissement Brussel.

In de schoolwet staat echter voorgeschreven : « het gezinshoofd verklaart welke de moedertaal of de gebruikelijke taal is ». Steunend op dat voorschrift, hebben de heeren van ons ministerie van onderwijs het dan ook noodig geacht zich te wenden tot de ouders en we kunnen ze er niet om laken, want ze handelen in overeenkomst met de wet. Het is echter de wet zelf, die slecht is, want het hoeft niet meer bewezen te worden dat de ouders onbevoegd zijn in zake onderwijsvragen. Maar, zal men opmerken, het gezinshoofd is toch wel in staat te verklaren welke de taal van zijn kind is.

Inderdaad, het gezinshoofd kan heel goed met juistheid verklaren welke taal het kind gewoonlijk thuis spreekt, daar hoeft geen bijzondere bevoegdheid toe. Doch het gezinshoofd antwoordt op de gestelde vraag niet, maar wel op een andere vraag, die hem niet gesteld werd, namelijk : wilt gij dat uw kind in een Vlaamsche of in een Fransche klas gezet worde ?

En de ouders, die met vooroordeelen vervuld zijn tegen het Vlaamsch, zullen meestal, al spreken ze ook doorgaans Vlaamsch te huis, verklaren : de moedertaal is Fransch.

Immers zij beelden zich in dat de kinderen in Vlaamsche klassen geen Fransch meer zullen leeren en later niet zullen in staat zijn hun brood te verdienen.

Zoolang er inderdaad in ons land geen volkomen gelijkheid bestaat tusschen Vlaamsch en Fransch, zoolang een Vlaming met zijn Vlaamsch niet zoo ver komt als een Waal met zijn Fransch, verstaan we volkomen die neiging van de ouders, tegen de waarheid in Fransch te verklaren in plaats van Vlaamsch.

Dat zij op die manier den onderwijzer een antipedagogisch onderwijsstelsel willen opleggen, dat zij de geestesontwikkeling van hun kinderen in gevaar brengen, daar hebben zij geen benul van.

Toch heeft de wetgever het goed geacht de verklaring van het gezinshoofd in te winnen, alhoewel hij er echter bijvoegt dat de verklaring van het gezinshoofd het schoolhoofd niet bindt. Het schoolhoofd moet onderzoeken of de verklaring van het gezinshoofd juist is en moet het kind plaatsen in een klasse waar liet onderwijs gegeven wordt in de feitelijke moedertaal. De inspekteur maakt verslag over de toepassing van de wet.

Het spreekt van zelf dat de Vlaamsche kinderen die reeds eenige jaren aan een Fransch stelsel onderworpen zijn, niet opeens onder een radikaal Vlaamsch stelsel mogen gebracht worden. De vervlaamsching moet in de laagste klassen aanvangen en, geleidelijk opklimmende, voortgezet worden.

Dat weet men in 't ministerie ook wel en het ligt ook niet in het plan van die Waalsche bureaukraten van ons ministerie de hoogste klassen ineens te vervlaamschen, en toch hebben zij het noodig geacht ook naar de moedertaal van die kinderen te vragen. Zoo doen zij veel nutteloos werk verrichten en lokken zij, misschien met opzet, van wege de ouders der kinderen van de hoogste klassen, valsche verklaringen uit.

Dat is een principieele verkeerdheid in dat onderzoek. Het komt ons voor dat de Vlaamschvijandige bureaukraten enkel tot doel hebben moeilijkheden te zoeken en tijd te verliezen en de zaak op de lange baan te schuiven.

Die heeren vinden maar veel nutteloos werk uit om anderen wijs te maken dat hun inmenging onontbeerlijk is.

Dat blijkt ook uit de manier waarop men zich tot de ouders gewend heeft. Kaarten werden, natuurlijk naar het voorschrift van het ministerie, door de inspekteurs naar de ouders gestuurd die kinderen in de schooljaren hebben. Voor 15 September moesten de ouders die kaarten, bevattende hun verklaring, terugsturen naar den inspekteur.

Welnu, uit goede bron vernemen we, dat sommige inspekteurs op 15 September maar het tiende gedeelte der kaarten terug gekregen hadden. Dat was te voorzien. Vele ouders kunnen de kaart niet lezen, anderen verstaan er den zin niet van en vragen zich af of er geen Duitsche knepen achter zitten. De meesten wachten dan tot dat de school open is en dan komen de kinderen raad vragen aan den onderwijzer, de onderwijzeres of de schoolhoofden. Deze beïnvloeden dus de verklaringen der ouders en we kennen den Vlaamschvijandigen geest van het Brusselsch leerpersoneel. Van verschillende zijden is men ons komen vertellen dat onderwijzeressen tot de leerlingen zeiden dat men aan kinderen, die als Vlaamsch aangeschreven werden, stilaan Duitsch onderwijs zou geven. En wat hoeven we naar afzonderlijke gevallen te zoeken ? zei Vandervelde, die geen Flamingant is, zelf niet in de Kamer, dat de Brusselsche schoolhoofden een neiging hebben de kinderen te verfranschen en dat zij dus geen onbeperkt vertrouwen verdienen ?

De kaarten zijn op dit oogenblik nog niet alle binnen; dat bewijst wel dat de ouders onwetend of onverschillig zijn en dus heelemaal onbevoegd.

Het hoeft geen betoog dat de echtheid der verklaringen zal moeten gekontroleerd worden door de inspekteurs, maar hier zal het weer blijken hoe de onpraktische inrichting van het onderzoek dat kontrool bemoeielijkt.

Welk reuzenwerk nu voor de inspekteurs om al die kaarten te klasseeren ! Hoe gaan zij nu vinden in welke school, in welke klasse, ieder kind zit ? Al nutteloze arbeid, door de bureaukraten op de schouders van de inspekteurs gestapeld !

Men voelt dadelijk dat die ministeriemenschen nooit een voet in de klasse zetten, ofwel dat zij stelselmatig de toepassing van een Vlaamsche wet willen bemoeilijken.

Ziehier ongeveer hoe een praktisch schoolman, die er niet van houdt, nutteloos tijd te verliezen, bij dit onderzoek zou te werk gegaan zijn, indien hij de verklaringen der ouders wilde hebben en de wet wilde doen toepassen in de 3 laagste klassen, die voor 't oogenblik alleen kunnen in rekening komen.

De inspekteur gaat zelf den eersten schooldag of de eerste dagen, in de 3 laagste klassen. Hij deelt de kaarten uit. De leerlingen schrijven er zelf hunnen naam op. In 2e en 3e studiejaar gaat dat en in 't eerste jaar kan de onderwijzer een handje toesteken. Hij zegt dan tot de kinderen : « Uw papa moet die kaart invullen en daarop de zuivere waarheid schrijven. Morgen of overmorgen — naar het den inspekteur best past — zult ge die kaarten terug brengen. Dan zal ik ze zelf komen halen ». Zoo heeft de inspekteur binnen korten tijd zeker al de kaarten terug, gerangschikt, klasse per klasse.

Het optreden van den inspekteur zal reeds indruk gemaakt hebben en werken ten gunste van de echtheid in de verklaring.

Het kontrool zou des te gemakkelijker en sneller van stapel loopen en bij dat kontrool, bestaande hoofdzakelijk in gesprekken met de leerlingen, kan de inspekteur zich laten bijstaan door Vlaamschkundige leerkrachten.

Ten slotte nog een wenk, waardoor het gemakkelijk zal vallen de bewijzen dat de verklaringen, die onder de gekende omstandigheden, thans gaan binnenkomen, aan de werkelijkheid niet beantwoorden.

De kinderen der lagere scholen zijn vooral kinderen uit den arbeidenden stand. In dien stand is het Vlaamsch element sterker dan in de hoogere standen, die hun kinderen naar middelbare scholen sturen of aan huis onderricht geven.

Laat ons nu de cijfers nemen van de volksoptelling van 1910 voor de stad Brussel. Deze statistiek werd wel door vijanden van 't Vlaamsch beïnvloed, doch ze doet de waarheid niet al te zeer geweld aan en ze werd opgemaakt in normale tijden.

Spraken te Brussel Vlaamsch alleen : 29,080 personen.
Fransch alleen : 47,385 (vooral in de hoogere standen).
Vlaamsch en Fransch : 85,414.
Vlaamsch en Duitsch : 230.
Vlaamsch, Fransch en Duitsch : 4,537.
Fransch en Duitsch : 4,285.

Onder degenen, die twee of drie talen spreken, hebben verklaard **zich het meest te bedienen van het Vlaamsch 50,147, van het Fransch 42,132,** van het Duitsch 2,187.

Beschouwen we dus de bevolking over haar geheel, dan blijkt dat voor nagenoeg de helft der Brusselaars de omgangstaal Vlaamsch en in den arbeidersstand alleen, zeker voor meer dan de drie vierden van de menschen.

Nu zijn we benieuwd den uitslag van het ophanden zijnde onderzoek te kennen om het te vergelijken met de verhoudingen van bovenstaande statistiek.

EEN ONDERWIJZER.

BUITENLAND

NEDERLAND

De Stemming in Holland.

In zijn nummer 423 brengt de « Düsseldorfer General Anzeiger » een bericht uit Amsterdam, waarvan wij een en ander hierna mededeelen.

Het geloof aan de onderwinning der Entente zou verdwenen zijn. De vroegere stemming zou dus veranderd wezen, vermits men de zegepraal der Middelmogendheden voor zeker houdt. Daar de Hollander nu naar vrede verlangt, wenscht hij dat die —volgens hem onvermijdelijke — zegepraal zoo spoedig mogelijk een voldongen feit weze, ofschoon hij van een anderen kant zijn vrees niet verbergt voor eene inlijving bij Duitschland.

Het sociaal-demokratisch blad « Het Volk », dat zich steeds zeer anti-Duitsch heeft aangesteld, drukte op 22 Augustus een protest tegen de houding van Engeland in de zaak van het toevoeren van levensmiddelen naar België.

« Het Volk » schreef : « Het ziet er bij het naderen van den winter voor de Belgische bevolking dreigend uit; thans reeds lijden velen honger. Het Amerikaansch Onderstandskomiteit (wiens invoer door Engeland niet gehinderd wordt) voert geen veevoeder toe; de Belgische veeslapel moet in vele gemeenten te gronde gaan, indien niet spoedig hulp opdaagt. Men mag van het Engelsche uithongeringsplan tegen Duitschland denken wat men wil; België's bevolking echter zou geen slachtoffer van deze taktiek moeten worden. Engeland heeft de oorlog, als wraakoorlog voor de schending der Belgische onzijdigheid begonnen. Het is daarom te verwonderen, dat de Engelsche Regeering de Hollandsche niet op elke manier helpt, om het lijden der Belgen te verzachten. »

FRANKRIJK

De inroeping van den jaargang 1917.

Daar het oorlogsministerie de vorming van de, begin April ingeroepen jaargang van 1916 als gedaan aanziet, kondigt het de bedoeling aan, den 15 Oktober, den jaargang 1917 binnen te roepen, die reeds in den zomer geneeskundig onderzocht werd. De jaargang 1916 moet dan aan het front reeds verdeeld zijn om plaats te schaffen in de kazernen voor den jaargang 1917. Op de aankondiging van den Oorlogsminister drukte de landbouwkommissie der Kamer den wensch uit de inroeping tot 1 December te verschuiven, opdat de jongens nog bij het winteruitzaaien zouden kunnen helpen.

Van den anderen kant heeft de legerkommissie der Kamer de gezondheidskommissie verzocht, hun goedachten over de inroeping der in dit jaar 18 jaar oud wordende jongelingen uit te drukken. Het heet, dat de Regeering geneigd is den wensch der landbouwkommissie toe te staan. Over de inroeping heeft echter het Parlement nog te beslissen, aan wien het in vorm van wet moet worden voorgelegd.

Een zonderling toeval.

De censuur heeft huisgehouden in een hoofdartikel over Bulgarije in de « Temps ». Onmiddellijk op het eerste « wit » volgt deze zin : « Wij gelooven niet, gelijk onze censuur, dat stilzwijgen de gebeurtenissen teniet doet. »

GRIEKENLAND

Het Grieksche leger.

Omtrent het Grieksche leger lezen wij in de « Times » :

De bevolking van Griekenland bedraagt met inbegrip van die van het nieuwe gebied, dat na de oorlogen van 1912 en 1913 verworven is, ongeveer 4,400,000 zielen; zij is dus ongeveer even groot als Bulgarije. De dienstplichtigheid duurt er 36 jaar, van het 21 jaar af. Gedurende den Balkan-oorlog van 1912-1913 was de sterkte van het Grieksche leger 210,000 man; thans bedraagt de gevechtssterkte ruw geschat 350,000 man. De nieuwe wet, thans in uitvoering bedoelt aan Griekenland een leger van 690,000 man te geven. Maar deze cijfers zijn niet bereikt, voor zoover goedgekeurde manschappen betreft.

Vóór den Balkan-oorlog had Griekenland slechts vier divisies. Nu zijn er elf, verdeeld over zes legerkorpsdistrikten en deze korpsen zullen waarschijnlijk uitgebreid worden door het oprichten van tal van reservedivisies. De divisie bestaat gewoonlijk uit elf of twaalf bataljons en 24 kanonnen.

De Grieksche infanterie is bewapend met het Mannlicher-Schönauer geweer; de veld-artillerie hoofdzakelijk met Schneider-Canet 7,5 c.M.-kanonnen.

AMERIKA

De eenheid van Amerika.

There is many a slip betwixt the cup and the lip, en van den politieken toestand van nu tot aan dien van de Vereenigde Staten van Noord-Midden- en Zuid-Amerika is nog een lange en ongetwijfeld moeilijke weg. Maar dat de Europeesche oorlog een enormen stoot heeft gegeven aan de ontwikkeling in die richting is onloochenbaar voor ieder, die de evolutie der gebeurtenissen volgt.

De pan-Amerikaansche financieële conferentie die onlangs in Washington heeft plaats gehad en waarvan de deelnemers zich eenstemmig hebben uitgesproken ten gunste van de regeeringspogingen aller Amerikaansche staten om tot uitbreiding te komen der bestaande onderlinge commercieele en financieële betrekkingen heeft nu tot resultaat gehad, dat de door president Wilson in het leven geroepen Bonds-handelskommissie zich ernstig zal bezighouden met een onderzoek naar de bepalingen der tariefwetten en tolbonden bij de midden- en Zuid-Amerikaansche staten. Het doel is daardoor te komen tot een zoo sterk mogelijk doorgevoerd stelsel van reciprociteit in de handelsbetrekkingen tusschen de staten van het geheele Amerikaansche vasteland.

Juist omdat het ter conferentie bleek, dat de groote verschillen op het gebied van tariefwetgeving, tolbepalingen, klassificeering van waren enz. een ernstige hindernis vormen voor een nauwere aaneensluiting, hoopt men door nauwgezet en ernstig werk die belemmering op te heffen. Te dien einde zal de genoemde Bondscommissie samenwerken met de opgerichte Internationale Commissie, welke de opdracht heeft in de diverse wetgevingen op handel, handelsrecht, verkeer enz. eenheid te brengen. Reeds hebben de Vereenigde Staten, Cuba Ecuador, Chili, Panama en Peru hun vertegenwoordigers in die Internationale Commissie aangewezen, en de andere landen zullen weldra volgen.

Dat de eenheid van wetgeving op dit gebied een belangrijke en onmisbare grondslag vormt voor de eventueele eenheid van Amerika is zonder meer duidelijk. Niemand minder dan Von Liezt heeft in zijn Studie over een middel-Europeesche Statenverbond deze eenheid aangewezen als de basis, waarop ook eens het gebouw van de Vereenigde Staten van Europa zou kunnen verrijzen.

ZUID-AFRIKA

Plaatsvervangers voor generaal de Wet.

Aan « De Spectator », officieus orgaan van de Nederlandsche Vereenigingen te Pretoria, van den 14 Augustus, schrijft Benjamin van Wijk uit Lijdenburg, Transvaal, dat hij bereid is zes jaar, met « harden arbeid », voor generaal de Wet in de gevangenis door te brengen, indien de Regeering dan den generaal vrij laat. Zoodra ik kennis krijg van de Regeering om op te treden als plaatsvervanger van generaal de Wet, zal ik mij dadelijk bij de naaste politiepost aanmelden, zegt hij ten slotte.

Reeds vroeger hadden eenige Afrikaners uit Bloemhof aan het Volksblad geschreven dat zij bereid waren generaal de Wet's straf voor hem uit te gaan zitten.

Ambtelijke Legerberichten

DUITSCH

BERLIJN, 27 September. — Ambtelijk bericht van heden middag :

Westelijk krijgsveld.

Aan de kust heerschtte kalmte; schepen, die op verren afstand bleven, losten vruchteloos slechts een paar schoten op de omgeving van Middelkerke. De vijand heeft in den sektor van Ieperen geen nieuwe aanvallen meer gedaan. Onze tegenaanvallen hebben den grooten vijandelijken aanval ten Zuid-Westen van Rijsel tot staan gebracht. Hevige, op zich zelf staande aanvallen werden benoorden en bezuiden Loos, met reusachtige verliezen voor de Engelschen, gesmoord. Ook in de buurt van Souchez en aan beide zijden van Atrecht sloegen wij al de aanvallen bloedig af. Wij hebben hier tot dusver 25 officieren en 2,600 man gevangen genomen en veertien machiengeweren buitgemaakt. Tusschen Reims en de Argonnen kwamen de Franschen geen voet verder vooruit. Al de vijandelijke aanvallen, die vooral aan de straat Somme-Py, evenals benoorden de Beauséjour-hoeve-Massiges en beoosten de Aisne hevig waren, mislukten en kostten den vijand vreeselijke verliezen. Het aantal gevangenen bedraagt hier tot dusver meer dan 40 officieren en 3,900 man. Ten Noord-Oosten van Ieperen, ten Zuid-Westen van Rijsel en in Champagne schoten onze vliegeniers gisteren drie vijandelijke vliegtoestellen neer, waaronder een groot Fransch gevechtsvliegtuig; ten Zuid-Westen van Rijsel en in Champagne werden twee andere vijandelijke vliegtuigen door ons geschut- en geweervuur naar beneden gehaald. Vijandelijke vliegeniers beschoten de stad Péronnes; twee vrouwen en twee kinderen werden gedood, terwijl vele inwoners ernstig werden gekwetst.

Oostelijk krijgsveld.

Legers van veldmaarschalk von Hindenburg :

Duitsche vliegtuigen vielen in den golf van Riga Russische oorlogsschepen, w. o. een linieschip, aan. Op dit laatste, evenals op een torpedojager, werden treffers waargenomen. De Russische vloot stoomde daarop in allerijl in noordelijke richting weg.

Gisteren hebben wij op het zuidwestelijk front van Dunaburg wederom een Russische stelling veroverd, negen officieren, meer dan 1,300 gevangen genomen en twee machiengeweren buitgemaakt. Wij zetten onzen aanval bewesten Wilejka voort. Ten Zuiden van Smorgon sloegen wij krachtige Russische tegenaanvallen af. Tusschen Krewo en Wischnew wonnen onze troepen terrein. De rechtervleugel, gesteund door de *Legers van prins Leopold van Beieren*, heeft den westeroever van den Niemen tot bij Schtschersty, van de Serwetsch en van de Szezara van den vijand gezuiverd. De Russen handhaven zich beoosten Baronwitschi nog in kleine bruggehoofden. Op het gansche front is de strijd aan den gang.

Legers van veldmaarschalk von Mackensen :

De toestand is onveranderd.

OOSTENRIJKSCH

WEENEN, 27 September. — Ambtelijk bericht van gisteren :

Russisch krijgsveld.

Zooals in Oost-Galicië en aan de Ikwa, is thans ook in het Wolhynische vestingsgebied het Russisch tegenoffensief gebroken. De vijand ontruimde gisteren zijne stellingen ten Noord-Westen van Dubno en in den sektor van de Styr bij Luck, en wijkt in oostelijke richting terug. Het bruggenhoofd ten Oosten van Luck is weer in onze handen.

Op ons front ten Zuiden van Dubno, plaatselijk geschutvuur en schermutselingen.

Italiaansch krijgsveld.

De toestand is onveranderd.

Vijandelijke pogingen om onze stellingen op het Monte Piano nader te komen, werden afgewezen. Aan den noordrand der hoogvlakte van Doberdo stortte een aanval van eene berggeschutafdeeling vóór onze hindernissen ineen.

Zuidoostelijk krijgsveld.

Geen belangrijke gebeurtenissen.

FRANSCHE

PARIJS, 26 September. — Ambtelijk bericht van 15 uur :

In Artesië hebben wij in den loop van den nacht de stellingen behouden, die wij gisteren veroverd hebben, met inbegrip van het kasteel Carleul, het kerkhof van Souchez en de laatste loopgraven, die de vijand nog bezet hield ten Oosten van de versterkte stelling, die bekend is onder den naam van den Doolhof.

In Champagne zijn hardnekkige gevechten langs het geheele front voortgezet. Onze troepen zijn in de Duitsche linies doorgedrongen over een front van 25 kilometer lengte en een diepte, die van 1 tot 4 kilometer afwisselt. In den loop van den nacht hebben zij zich in al de veroverde stellingen gehandhaafd.

Het antal krijgsgevangenen, dat tot dusver geteld is, bedraagt meer dan tienduizend man.

Aan het overige van het front niets te vermelden, behalve een aktie van ons geschut tegen het Duitsch veldwerk in de buurt van Lonoy in Ban de Sapt.

PARIJS, 26 September. — Ambtelijk bericht van 23 uur :

Onze aanval ten Noorden van Atrecht gaat goed vooruit. Wij hebben met geweld het gansche dorp Souchez bezet en zijn in het Oosten vooruitgegaan in de richting van Givenchy. Meer ten Zuiden hebben wij La Folie bereikt en hebben onze stellingen vooruitgeschoven ten Noorden van Thébus, tot aan den vernielden telegraaf. Wij hebben ongeveer 1,000 gevangenen gemaakt.

In Champagne winnen onze troepen voort terrein. Na het net van loopgraven en kleine forten welke sinds maanden door den vijand ingericht en volmaakt werden, tusschen Auberive en Ville-sur-Tourbe doorbroken te hebben, zijn wij meer ten Noorden doorgedrongen, hetgeen den vijand gedwongen heeft zich op de tweede en drde verdedigingslijn terug te trekken. Wij hebben Eipne en Vedegrange bereikt en La Cabane op den steenweg Souain-Sommepy overschreden, alsook de legerhutten op den steenweg Souain-Tahure. Meer ten Oosten bezetten wij de huizen van Chamoigne.

De vijand leed gevoelige verliezen ; hij heeft in de verlaten stellingen een groote hoeveelheid materieel achtergelaten, dat nog niet geschat kon worden.

Nu reeds meldt men het nemen van twintig veldkanonnen. Het aantal ingebrachte gevangenen vermeerdert gestadig en bereikt nu zestien duizend, ongekwetst, waarvan ten minste twee honderd officieren. In 't geheel en op het gansche front hebben de Verbondenen op twee dagen 20,000 gevangenen gemaakt.

PARIJS, 27 September, 's morgens. — Bijzonder ambtelijk bericht dat het beknopt verslag geeft van de verrichtingen der laatste dagen :

De hevige beschieting die gedurende de laatste dagen op het westelijk front plaats greep, heeft veel vijandelijke werken vernietigd. De Engelsche infanterie in het Noorden en de Fransche infanterie in Champagne zijn tot den aanval overgegaan en hebben zich meester gemaakt der eerste vijandelijke stellingen. De Fransche troepen, die over een front van 25 kilometer twee tot vier kilometer vooruitdrongen, hebben meer dan 12,000 gevangenen gemaakt.

ENGELSCH

LONDEN, 26 September. — Bericht van maarschalk Sir John French :

Gistermorgen hebben wij den vijand ten Zuiden van het kanaal van La Bassée, ten Oosten van Grenay-Vermelles aangevallen. Wij hebben zijn loopgraven genomen over een front van meer dan vijf mijlen, op sommige plaatsen zijn linie meer dan 3,650 meter binnendringend. Wij maakten ons van den westelijken zoom van het dorp Loos meester, van het mijnwerk daarrond en van heuvel 70.

Er zijn andere aanvallen gedaan ten Noorden van het kanaal, waardoor sterke reserve-troepen van den vijand op deze punten van het front afkwamen. Den geheelen dag is daar met wisselend sukses hard gevochten. Bij het vallen van den avond hielden de troepen ten Noorden van het kanaal hun stellingen van 's ochtends bezet.

Wij deden nog een aanval bij Hooge aan weerskanten van den weg naar Meenen. Bij den aanval ten Noorden van den we gslaagden wij er in de hoeve Bellewaarde in den heuvelrug te bezetten, maar zij werd ons weer door den vijand afgenomen.

Bij den aanval ten Zuiden van den weg hebben wij ongeveer 450 meter vijandelijke loopgraaf genomen en wij hebben het gewonnen terrein bevestigd.

Volgens de tot dusver ingekomen berichten hebben wij ongeveer 1,700 gevangenen gemaakt ; wij maakten ook acht kanonnen en verscheidene machiengeweren buit ; het aantal dezer laatsten is nog niet bekend.

ITALIAANSCH

ROME, 26 September. — In den sektor tusschen den Ortler en het Monte Cividili heeft eene afdeeling onzer Alpenjagers, welke uit Santa Catarina Valfurva met geschut was vertrokken, na drie nachten op marsch te zijn geweest, den top van den ijsberg, welke zich 3,251 meter hoog ten Zuiden van den top van den Koning bevindt, bereikt.

Van deze plaats uit, hebben de afdeelingen welke zich op den top van den Kreil (3,391 meter), den Schrotterhorn (3,389 meter) en het Monte Pasquale hadden verdeeld, een aanval op den door den vijand bezetten top van den Sulder (3,376 meter) ondernomen, veroverden hem en vernielden de loopgraven.

Een dergelijke onderneming werd in den Ceveda-pas verricht. Daar werd een uit Schaubachhütte (Sulden-dal) aanrukkende vijandelijke afdeeling aangevallen. Ze werd tot in het dal teruggedreven.

Op 23 September heeft in den sektor van Tonale een heftig gevecht om het bezit van de hoogte van Torione plaats gehad. Deze werd afwisselend door ons en door den vijand bezet. Ten gevolge van het heftig vuur der beide geschutten, is er tot nog toe geen van beide in gelukt in de betwiste stelling vasten voet te krijgen.

Behalve twee kleine vijandelijke aanvallen in den sektor van Tolmein, welke dadelijk afgewezen werden, heeft zich op het overige gedeelte van het front niets belangrijks voorgedaan.

RUSSISCH

SINT-PETERSBURG, 24 September. (Petersb. Tel. Agentschap.) — Mededeeling van den grooten generalen staf :

Duitsche vliegtuigen vertoonden zich aan de golf van Riga, maar werden door onze watervliegtuigen verjaagd.

Het dorp Atkalien, in de streek van het station Neugut, hetwelk verscheiden malen van bezitter wisselde, bleef in den ochtend van den 23 September in onze handen.

In de streek van Dunaburg duren de gevechten voort. Op vele plaatsen ontwikkelden de Duitschers een orkaan van geschutvuur en voerden zij woedende aanvallen uit.

In de streek van Nowo-Alexandrowsk, aan beide zijden van den weg naar Dunaburg, woedt onafgebroken een verbitterde slag.

In de engten tusschen de wegen Driswjatsi en Obolo (ten Zuiden van Dunaburg) hebben eveneens hevige gevechten plaats gehad.

Onze troepen hebben met de bajonet de Duitschers uit Wilejka geworpen (aan den spoorweg Lida-Polotsk-Sint-Petersburg). In deze buurt veroverden wij op de Duitschers tot nog toe meer dan 8 kanonnen, waaronder 4 houwitsers. Bovendien vermeesterden wij negen munitiewagens en zeven machiengeweren.

In de streek van Osmjani en verder naar het Zuiden tot aan den boven-Niemen, alsmede in de streek ten Oosten van den spoorweg van Lida-Moltsjat, op het heele front, hardnekkige gevechten.

Bijzonder heet was het gevecht bij Soebotniki, aan de Gawja, waar de vijand er in slaagde vasten voet te krijgen op den linkeroever van die rivier en in de streek ten Zuid-Oosten van Maltsjat, waar de vijand met groote verliezen werd teruggedreven.

Ten Zuiden van het gehucht Baranowitsji bereikten de voorhoeden van den vijand de rivier Misjanka, een rechter zijrivier van de Sjtsjara.

Aan het Oginski-kanaal werden de Duitschers in een gevecht bij Logisjin verslagen en sloegen zij op de vlucht. Logisjin is door ons weer bezet. Onze ruiterij nam een gedeelte van het wagenpark van den vijand, sabelde de bediening neer en vernielde de wagens. Bij Mokraja-Doebrowa, ten Oosten van Logisjin, leden de Duitschers zware verliezen.

Ten Zuiden van de Pripet is de vijand uit de dorpen Gœrynitse en Omit aan den benedenloop van de Stochod geworpen en van de rivier Wosseloecha teruggedreven.

In gevechten aan de overgangen van de Styr maakten wij in den loop van de laatste dagen ongeveer 1,000 gevangenen.

Van den kant van Potsjajof deed de vijand verscheidene tegenaanvallen, waardoor hij eenigen druk op onze troepen uitoefende.

In de buurt van het dorp Cohmiedemka, ten Zuid-Westen van Wrembowla, is de vijand nog meer naar het Westen teruggedrongen.

DE OORLOG TER ZEE

AMSTERDAM, 27 September. — Aan boord van het gezonken Nederlandsch stoomschip *Eemdijk* werden twee achtereenvolgende ontploffingen gehoord. Op een half uur tijds was het schip gezonken. De bemanning redde zich in twee sloepen en werd door een Zweedsch stoomschip opgenomen, nadat ze twee uren lang had geroeid. De heele bemanning, welke uitsluitend uit Nederlanders is samengesteld, is in veiligheid.

ATHENE, 27 September. — In de zee van Lybie werd het Fransch stoomschip *Ravitailleur* door eene duikboot tot zinken gebracht. Het was een schip van 5,000 ton, dat kolen vervoerde van Malte naar Chypre. De duikboot droeg de Oostenrijk-Hongaarsche vlag. De bemanning werd verwittigd en kon zich in de booten inschepen vóór de beschieting.

LYON, 27 September. — *Progrès* meldt uit Duinkerke :

Het Fransch schip *Saint-Pierre* werd in den nacht van 22 op 23 September in het Kanaal getorpedeerd. Het zonk met groote snelheid. De kapitein en vier leden der bemanning werden gered.

OP DEN BALKAN

SOFIA, 27 September. — De eerste dag der mobilisatie liep kalm en ernstig af. 's Morgens heel vroeg begonnen de klokken te luiden en eene groote menigte stroomde samen om de aanplakbrieven te lezen, die geestdriftig onthaald werden.

BERLIJN, 27 September. — Men meldt dat de Roemeensche minister van financiën zich zal terugtrekken.

BERN, 27 September. — De *Corriere della Sera* meldt uit Boekarest, dat, volgens eenige ochtendbladen, de koning verklaard heeft, dat de Oostenrijksch-Duitsche aanval alleen een tijdelijke bezetting beoogt van den Servischen Donauoever, ten einde vrij verkeer te hebben met Turkije. Roemenië heeft dus geen reden om in te grijpen.

BOEKAREST, 27 September. — Een ministerraad greep Zaterdag plaats. Volgens overeenstemmende mededeelingen, wees het onderzoek van den toestand, geschapen door de mobilisatie van Bulgarije en Griekenland, uit, dat voor Roemenië de noodzakelijkheid niet bestaat met denzelfden maatregel te antwoorden.

BOEKAREST, 27 September. — De officieuse *Indépendance Roumaine* schrijft :

De ministerraad, die zich bezig hield met het onderzoek van den toestand, kreeg kennis van de Bulgaarsche en Grieksche mobilisatie. De ministers waren eensgezind van meening, dat de nieuwe feiten in niets de gedragslijn van Roemenië komen wijzigen. Als gevolg zullen onze troepen langs de grenzen samengetrokken worden. De kwestie van den staat van beleg, waarover verscheidene bladen spreken, werd niet eens door den ministerraad aangeraakt.

PARIJS, 25 September. De mobielmaking van Bulgarije is eerst in Frankrijk bekend geworden door de buitenlandsche dagbladen daar de Fransche censuur alle bekendmakingen die daarop betrekking hadden, onderdrukt heeft. De pers, die sedert eenige dagen op dit geval voorbereidde, met op de moeilijkheden van een overeenkomst met het halstarrige Bulgarije te wijzen, verklaart op grond der buitenlandsche bladen, de laatste voorvallen Men zegt dat Bulgarije, voor groote gebeurtenissen staat, dat de beslisis. Het is nu den tijd niet, opmerkingen daarover aan te brunsing wel nog niet gevallen is, hoewel het oogenblik kritisch gen, dat de huidige politiek van het Vierverbond tegenover de Balkanstaten, de juiste geweest is. In alle geval moet het vierverbond, van den sleependen aard, waarmede tot nu toe de verhandelingen gevoerd werden afzien en een laatste besissende poging aanwenden, om Bulgarije van een ingrijpen ten gunste der Centraalmachten terug te houden.

ATHENE, 24 September. (Vertraagd telegram.) — M. Goenaris werd door den koning telegrafisch ontboden.

Telegrammen

Engelsche Verliezenlijsten.

LONDEN, 26 September. — De verlieslijst van gisteren bevat de namen van 35 officieren en 1,746 man.

Keir Hardie †.

De Engelsche socialist Keir Hardie, die in den laatsten tijd veel geijverd had ten voordeele der Internationale der werkliedenpartij, is te Glasgow in den ouderdom van zestig jaren overleden.

FILMS die belangwekkend artistiek en welvoeglijk zijn ;
EEN PROJECTIE van een onvergelijkelijke klaarheid, die het oog niet vermoeit, verkregen door toepassing van een buitengewoon scherm ;
EEN MUZIKALE leiding toevertrouwd aan een uitstekend artist ;
EEN ORKEST uit eerste krachten samengesteld ;
EEN AANTREKKELIJKE ZAAL die aan alle eischen voldoet ;
zijn de factoren van het steeds toenemend succes der

Splendid Cinéma

27, Kruidtuinlaan, 27, Brussel

Van 24 tot 30 September

SALZBOURG EN HET PARK VAN HELBRUN
Natuuropname

ROBINET JALOERSCH
Komiek

DE HERTOGIN D'AIGLEMONT
Dramatische komedie in akten

DE STRIJDERS
Komische komedie in 2 akten

Het Bruidskleed
Groot drama in 3 deelen

Een Belgisch Athenaeum te Amersfoort.

Gisternamiddag is te Amersfoort, in tegenwoordigheid van den Burgemeester en den Wethouder van Onderwijs, door kolonel Lysens, van het Belgische leger, en aalmoezenier De Ridder, die als direkteur zal optreden, geopend een Belgisch Athenaeum.

Het onderwijs wordt gegeven door geïnterneerde professoren van universiteiten en leeraren aan Athenea, in lokalen door de gemeente beschikbaar gesteld.

De voorbereidende klasse telt 25, de overige hebben ruim 50 leerlingen, zelfs van de vierde en vijfde klasse.

Kleine Kroniek

Arm Vlaamsch !

Men kan thans op de muren van de stad Brussel een aanplakbiljet zien hangen, waarin een deurwaarder de «verkooping van een schoon schip-motor» aankondigt. Een scheepsmotor, denkt men bij zichzelf.

Mis ! De Fransche tekst leert ons, dat het een «motorschip» geldt. Raad er maar om !

Die verkooping heeft plaats in «den» koffie-brouwerij Cour de Tilmont op «den Antwerpschen Bolwerk !»

Het «ingeschreven vat» is 130.462 kubieke meters. Ingeschreven vat ? Met den Franschen tekst, leeren wij dat dit de vertaling is van «tonnage inscrit» ! Verder heeft het schip-motor (!) een «draagvermogen grootste diepgang» van 150 tonnen (in 't Fransch : «jeaugeage à l'immension maxima tolérée »). De « bewegende kracht» is 40 paarden (force motrice !) en het schip «is liggende» (est amarré) aan de Sloepenkaai !!!

De rest is naar advenant.

Zou er nu wel één land in de wereld bestaan — Vlaanderen uitgezonderd — waar een hooggeplaatst burger als een deurwaarder een stuk in zulk koeterwaalsch, met zijn kandteekening er onder, onder de oogen van 't publiek zou d rven brengen ? Een ongeletterde zou 't nog niet durven, want die zou het eerst aan een bevoegd mensch toonen !

Maar voor 't Vlaamsch is 't altijd goed genoeg. Wat komt het er ook op aan of de « imbéciles de Flamands » het al dan niet verstaan ?

Weet ge wat men in een ander land zou doen moest zoo iets gebeuren ? Men zou eenvoudig zulke aanplakbiljetten als een gevaar voor de volksopvoeding beschouwen en er een censuur op uitoefenen.

Moest iemand een Fransch aanplakbiljet met zooveel stommiteiten aanslaan, de heele stad zou er als een wonder naar gaan kijken !

De Vlamingen zelf zijn daar tegenover veel te onverschillig. Ze vinden dat die menschen al heel veel goeden wil laten blijken met het er toch ook in 't Nederlandsch op te zetten. Zij zelf lachen als er ergens een « accent » in een Franschen tekst verkeerd staat, maar een Vlaamsche tekst, die mag er altijd door ! Goede wil, immers ? Welnu wij bedanken voor dien goeden wil ! Dan zien we nog maar liever niets dan zoo'n ellendige dingen.

Nieuws van afgevaardigde Demblon.

De *Indépendance* meldt dat het Luiksche sociaal-demokratisch Kamerlid Demblon onlangs te Londen is aangekomen, nadat hij verscheidene maanden in Frankrijk had doorgebracht.

Te Etterbeek.

Het Voedingsbestuur zal dezen winter kolen leveren, afkomstig uit de beste mijnen. Die kolen zullen aan de inwoners der gemeente verkocht worden. Men kan zich op het gemeentehuis bons verschaffen, aan de volgende prijzen : per 25 kg. 0,90 fr. ; 50 kg. 1,80 fr. ; 100 kg. 3,60 fr. ; 200 kg. 7,20 fr. ; 300 kg. 10,80 fr.

De kolen worden aan huis besteld van af 50 kg.

Te Schaarbeek.

Onderzoek der paarden. — Daar gevallen van snot vastgesteld werden, had eene nieuwe optelling van de paarden plaats.

De gemeentevecarts, M. De Lombarde, zal die paarden onderzoeken, den 28 September voor de middenwijk, den 29 voor de Westelijke wijk en den 30 voor de wijk van de Nationale Schietbaan en Helmet.

De paarden zullen onderzocht worden van 5 tot 7 uur 's morgens in het slachthuis, Jeruzalemstraat.

Twee nieuwe scholen te Molenbeek.

Het gemeentebestuur heeft besloten twee nieuwe scholen op te richten. De eene zal gelegen zijn in de Voorspoedstraat, de andere op den Gentschen steenweg. De gemeenteraad heeft den wensch uitgedrukt dat voor die werken zooveel mogelijk werkloozen der gemeente gebruikt worden.

Eene schildersschool te Brussel.

Eene school voor schilders werklieden van gebouwen, werd ingericht onder toezicht van het gemeentebestuur. De lessen zullen aanvangen den 5 Oktober om 6 uur 's avonds. Om aangenomen te worden, moet men ten minste 14 jaar oud zijn, kunnen lezen en schrijven en de 4 hoofdbewerkingen kennen. De lessen worden gegeven op Dinsdag, Woensdag, Donderdag en Vrijdag, van 6 tot 8 uur en 's Zondags van 9 tot 12 uur.

Voor de inschrijvingen moet men zich wenden in het lokaal, Hoogstraat.

Het Schoonsmeer.

Willen we dezen winter op goeden voet leven met onze huismoeders en vrouwen, dan zullen we hoeven oplettend en voorzichtig te zijn.

We zullen best doen thuis te blijven, vooral wanneer het regent en de straten vuil zijn. Want gaan wij uit, dan komen wij terug met bevuilde en beslijkte schoenen en kunnen we het kwaad krijgen. Inderdaad, sedert eenigen tijd gaan de huisvrouwen zeer spaarzaam om met het schoensmeer. Niet allen de schoenen zelf worden duur en zeldzaam, maar ook de blink... En zooals we weldra zullen genoodzaakt zijn met half gereinigd linnengoed te loopen, bij gebrek aan zeep, zoo zullen wij ook weldra loopen met schoenen, net als een boer die een heelen dag aan het ploegen is geweest.

Is er nu gebrek aan schoensmeer ? Volstrekt niet ! Maar iedereen zal toch bekennen, dat 50 centiem voor een doosje blink wat overdreven is en dat men bijgevolg genoopt wordt wel eens met vuile schoenen te loopen.

Er zijn winkels die opgepropt liggen met schoensmeer, maar die nog gunstiger tijden afwachten om hun woekerstieltje aan te vangen.

Oorlogshumor.

Mevrouw. — Maar Anna, wat is dat nu ? Alweer een soldaat in de keuken, terwijl ge toch ieder oogenblik brieven met de veldpost krijgt ?

Anna. — Ja, mevrouw, nauwelijks hebt ge tegenwoordig een vrijer of hij is weer weg naar het front.

BINNENLAND

BRIEF UIT GENT

(Van onzen medewerker)

Onregelmatigheden

Het Provinciaal Voedingskomiteit zond reeds den 15n April 1915 aan al de bakkers van Gent en omliggende gemeenten, een reglement, waarvan de voornaamste artikelen luidden :

« Art. I. De bakkers mogen geen ander meel hebben dan dat door het Komiteit bezorgd.

Art. II. Het meel moet dienen om brood te bakken. Kleingoed is streng verboden.

Art. III. Het meel en andere produkten zullen door het Komiteit geleverd worden. Het is streng verboden er andere stoffen bij te voegen, zonder de formeele toepassing van het Komiteit. »

Mooi — niet ? Op papier, stellig. Maar daarbij bleef het dan ook, tot den dag van heden. De hoedanigheid van het brood is hier allerellendigst. Wel doorloopt het een pittoreske kleurengamma die, volgens de wisselende fantazie van ons Voedingskomiteit, gaat van vaalgrijs tot zwartbruin, maar de slechte smaak gaat immer crescendo. In Brussel eet men lekker wit brood. Ik heb er daar eens van geproefd, en al schijnt men daar ook al niet tevreden te zijn, mij smaakte het, na de maandelange onverteerbare bakkersprodukten uit mijn geboortestad, lijk een hemelsch manna. Gelukkige Brusselaars ! In Antwerpen gaat men wit brood krijgen voor onbepaalden tijd. Men spreekt aldaar van de waarschijnlijkheid het wit brood eerlang aan fr. 0.35 te kunnen verkoopen en het grof aan fr. 0.28. Te Gent, niets van dit alles. Hier, met een overwegende werkersbevolking, waarvan het brood de hoofdvoeding, of liever, met wat aardappelen en stedelijke soep, de eenige voeding uitmaakt, zou het onmogelijke moeten worden beproefd om het brood tegen redelijken prijs en van goede hoedanigheid in den handel te brengen. Maar wat ziet men ? Wit brood is alleen voor de rijken. Voor de zieken ook, zegt men, maar dat is laie, want arme menschen, zelfs als ze ziek zijn, kunnen geen geneeskundige getuigschriften betalen en weten daarenboven dat de prijs van wit brood toch nog te duur blijft voor hun beurs. Rijke menschen, zelfs volkomen gezonde, kunnen geneeskundige getuigschriften, zooveel als ze er noodig hebben, koopen en de hooge prijs van wit brood kan natuurlijk voor hen geen bezwaar zijn. Trouwens, zij behoeven zich zelfs niet als zieken te doen doorgaan, om aan wit brood te geraken. Het is van algemeene bekendheid dat, wie geld heeft, gemakkelijk aan een zak meel kan geraken ! 't Is verbazend van hoeveel kanten te gelijk, en vreemd, nogal dikwijls van menschen die rechtstreeks of onrechtstreeks met het Voedingskomiteit in betrekking staan, u in 't geheim meel aangeboden wordt. De prijs schommelt tusschen de 100 en 140 fr. ! Jawel : 140 fr. ! Ge zoudt raar opkijken moest ge weten hoeveel er aan den ongehoorden woekerprijs van de hand gaat ! Bijna geen mensch, die wat bemiddeld is, of hij heeft meel in huis en kan dus zelf wit, smakelijk brood bakken. De arme dutsen kunnen maar van ver toezien en een zieke maag aankweeken. Voor hen steekt dat zoo nauw niet. De meeste bakkers leveren ook, onder de hand, allerlei kleingoed aan hun kliënten, van fijne witte bloem gebakken en in sommige winkels liggen alle dagen schoone, witte eierbrooden voor de vensters. Alles natuurlijk aan hoogen prijs. In de laatste dagen ziet men ook, te Gent en in de voorgeborchten, elken dag menschen — van buitengemeenten bij Gent, naar 't schijnt — geladen met groote waschmanden vol masteilen aan fr. 0.10 stuk, in alle straten van huis tot huis hunne « op papier verboden » koopwaar te koop bieden. En zij geraken regelmatig uitverkocht. In een voorstad van Gent leverden zij zelfs regelmatig — aan de vrouw van den politiekommissaris !

Nu rijst van zelf de vraag op : Vanwaar komt al die witte bloem ? Hoe komen al die menschen eraan ? Waarom wordt het onder de hand en aan woekerprijzen verkoopen van zulke groote hoeveelheden bloem ooglukend geduld ? Waarom treedt het gerecht niet handelend op ?

Het blijkt dus wel, dat er schromelijke misbruiken bestaan. De ware schuldigen zullen eens of morgen, voor den rechterstoel der openbare opinie, strenge rekenschap over hun daden te geven hebben.

Nu verneem ik op het laatste oogenblik, dat van bevoegde zijde de verzekering werd gegeven, ons te beginnen van 15n Oktober regelmatig van wit brood te voorzien...

Als 't maar waar is !

Marten MEEUWS.

DAGELIJKSCH PRAATJE

DE ROL DER PERS.

Steeds heeft men in alle groepen en partijen geijverd om een sterke, goed ingerichte pers te bezitten en vooral om door de leden van de partij de eigen pers te doen lezen. Immers, wie zich werkelijk geestelijk lid voelt van een groep, moet in zich ook een drang voelen om als enkeling het leven van de groep mee te maken. Doet hij dat niet, dan blijft hij steeds in een los verband met zijn partij en gaat er ook gemakkelijk voor verloren. Daarom ijveren alle partijen in zoo sterke mate voor de verbreiding van hun pers. Hij, die feitelijk aan de grens van zijn groep staat, ongeveer aan de overgangszone naar een andere groep, wordt door het geregeld lezen van de eigen pers, als het ware door een middenpuntzoekende kracht naar de groepkern aangetrokken.

In dat opzicht blijkt de pers dus wel de krachtigste faktor van het groep- of partijleven. Immers, hoe meer

lezers, hoe sterker de aktieve kern wordt en de kracht van een partij zit hem juist in zijn werkende kernelementen.

Het is steeds een der zwakke zijden van de Vlaamsche Beweging geweest, dat zij niet genoeg met de pers werkte. Honderden, ja duizenden Vlamingen, die nochtans alle neigingen vertoonden om van uit hun onzijdige grenszone naar de meer aktieve kernbeweging over te gaan, konden niet bijgehaald worden, omdat de pers op hen niet inwerkte, omdat zij een Fransch blad lazen.

Ik bedoel niet, dat een groepman niet de bladen mag lezen van zijn tegenstrevers. Dat ware nu eens terdege struisvogelpolitiek! Maar het blijkt een feit, dat hij, die de pers van zijn groep niet leest, — dus de Vlaamschgezinde, die niet een Vlaamschgezind blad leest, — buiten zijn groepleven staat en uit het groepsverband loskomt.

Daar het belang der Vlaamsche Beweging echter in de eerste plaats vergt een sterk deelnemen van alle Vlamingen in het bewegingsleven, is een eerste noodzakelijkheid verbreiding van de Vlaamsche pers.

Is het niet kras, dat er thans Vlaamschgezinden leven, voorzitters en schrijvers van Vlaamschgezinde vereenigingen, die niet vermoeden, dat er een strijd voor Vlaamsch zelfbestuur is aangebonden?

Elke partij krijgt haar partijtaal, zooals Dr. Van Ginneken zoo goed heeft betooyd. Welnu, hoeveel Vlaamschgezinden kennen hun partijtaal niet en kunnen ons dan ook niet eens meer nauwkeurig begrijpen? (1)

Dit alles brengt ontwrichting van het partijleven met zich en verzwakt de kracht, die naar buiten kan aangewend worden.

Daarom acht ik het een eerste plicht voor elk Vlaamschgezinde de Vlaamsche pers thans te verbreiden. De redding van onze Beweging kan er van afhangen. Het is niet genoeg enkele nummers uit te deelen. Men moet abonnementen werven, daar alléén in een geregeld lezen kracht genoeg kan geput worden.

Ik vraag zulks hoegenaamd niet om mijn winkeltje te bevoordeeligen!

Mijn betoog toont genoeg aan waarom ik de verbreiding van de pers in de hand wil zien werken. Een Vlaming, die tien abonnementen op een Vlaamschgezind dagblad heeft opgespoord, heeft veel beter en meer werk verricht *dan een meetinggever, die een zaal van twee duizend toehoorders in een stroovuurgeestdriftje heeft gebracht, hetwelk echter alras gedoofd wordt.*

Vlamingen, beseft thans de rol, die de pers kan spelen en verspreid ze overal waar ge kunt, niet om wille van de pers zelf, maar om wille van de hoogere belangen der Vlaamsche Beweging!

KOBEN.

L. WIRTH & C° BANK- EN WISSELZAKEN 3, WATERLOOLAAN (Naamsche Poort)
Inkasseering van alle koepons, aan- en verkoop aan de hoogste koersen van alle waarden, nl. Belgische Renten, Schatkistbons, 4 0/0, Stadloten, Buurtspoorwegen, obligatiën 3 0/0. 609

HET TOONEEL

Heropening van den Koninklijken Vlaamschen Schouwburg. — Een onderhoud met den heer Van Kerckhoven.

Toen wij vernamen, dat ook onze tooneltempel der Lakenstraat zijn deuren zou heropenen, zijn wij er onmiddellijk op uitgetrokken om een en ander te vernemen over het komende seizoen.

Wij werden allervriendelijkst ontvangen door den heer Van Kerckhoven, die pas vóór den oorlog door de stad aangesteld was geworden tot bestuurder van den Koninklijken Vlaamschen Schouwburg.

De heer Van Kerckhoven verklaart ons onmiddellijk, dat al de mooie plannen, waarmee hij naar Brussel was gekomen, nu wel voor langen tijd zullen moeten opgeborgen blijven. Wat zal die ongelukkige oorlog ook al op zijn geweten hebben!

Op tooneelgebied blijft te Brussel nog *alles* te doen, meent de heer Van Kerckhove. Wij hebben een ongeschoold publiek en, bij gebrek aan degelijke voorlichting, ook een vrij ongeschoold korps tooneelspelers. Aan tooneeldilettanten ontbreekt het echter te Brussel evenmin als elders, maar die menschen hebben, wat men in Holland zou noemen geen flauw idee van wat hoogere tooneelspelkunst is. Het plan was dan ook niet zoozeer om met een ultra-mooi répertoire voor den dag te komen — dat is heelemaal niet moeilijk — maar om het *spel* in nieuwe banen te leiden. Speelt Bouwmeester niet prachtig — ook in draken?

Wat zou het baten, het mooiste répertoire van de wereld te geven met een publiek en met spelers, *die het met aankunt, n?* Neen, meent de heer Van Kerckhove, er dient geleidelijk te werk gegaan. De Vlaamsche Schouwburg moet ophouden een *duivetil* te zijn, die door ernstige lui geschuwd wordt. De regie moet in de eerste plaats op de hoogte van den tijd gebracht worden. Dan moeten de tooneelkrachten aangevuld worden. Met het oog daarop, had de heer Van Kerckhove een paar goede jonge spelers, waaraan hier gebrek is, uit Holland willen meebrengen. De regie zou door twee personen, die om beurt ook zouden meespelen, waargenomen worden. Met behulp van de met het oog hierop gestichte « Vereeniging van de Vrienden van het Nederlandsch Tooneel » zouden de Woensdag en de Donderdag benuttigd worden om zoogenaamde *kunstvoorstellingen* te geven, waaraan een meer intellektueel publiek dan wat zou hebben. Aldus, heel geleidelijk en zonder onmiddellijk af te breken, noch met de voorhanden zijnde krachten, noch met de tradities, zou in een paar jaren zeker veel ten goede gewijzigd worden.

Nu echter komt natuurlijk van dit alles niets; er kan voorloopig niets van komen! Er moet thans gespeeld worden met *oorlogsprijzen* en zonder toelagen, ook *zonder dat de boterham in gevaar gebracht worde.* De heer Van Kerckhoven verklaart, dat HIJ niet de minste verantwoordelijkheid op zich wil nemen, wat den keus der stukken betreft. Wel echter wil hij van nu af reeds een poging ten goede doen, wat namelijk de regie betreft, die door zijn vrouw zal waargenomen worden.

De geldelijke inzet is *nihil.* Er moet onmiddellijk een weerstandskas gevormd worden, en daarvoor zijn avontuurlijke ondernemingen natuurlijk uitgesloten. Maar zelfs in zoo'n draak als *Jack the Ripper,* waarmee ingezet wordt, moet het verstandige publiek reeds kunnen zien, dat er een heel klein beetje van de Hollandsche techniek naar hier is gekomen. Ook in de zaal zelf zullen geleidelijk technische verbeteringen aangebracht worden. Zoo zijn, onder meer andere dingen, de lawaaimakende klapstoelen reeds volstrekt geruischloos gemaakt.

Oorspronkelijk werk komt er — zooals in 't kohier van de stad is voorzien..... en zelfs meer — maar *hooger* kunstwerk wil de heer Van Kerckhove voorloopig niet verknoeien.

Nog veel vertelt ons de heer Van Kerckhoven over zijne rijke ervaringen in Holland opgedaan — de eenige school, die voor onze Vlaamsche tooneelspelers bestaat; over zijn inzichten in de toestanden na den oorlog, die — hoeft het gezegd? — niet rooskleurig zijn; en wij nemen afscheid van den aangenamen prater, in wiens handen de Koninklijke Vlaamsche Schouwburg, als het publiek maar wil meehelpen, zeker boven den ouden slenter moet uitgroeien.

Wij hebben gemeend een en ander uit ons onderhoud aan onze lezers te moeten meedeelen, opdat ze weten wat zij aan den nieuwen bestuurder van den Koniklijken Vlaamschen Schouwburg hebben en ook om, in zoo'n moeilijke zaak, iedereen aan 't woord te laten.

(1) Denk bij voorbeeld aan woorden als « marmotten », « menschen van den Ivoren Toren », « vulgarisateurs », en andere.

Wij zelf behouden ons natuurlijk het recht voor om desvoorkomend onze kunstopvattingen te stellen tegenover de technische opvattingen, die bij een man van het vak onvermijdelijk hoofdzaak worden. Maar wij zullen dit steeds doen met de kolossale moeilijkheden voor oogen, die hier te Brussel, met ons ontvlaamscht publiek, misschien in vele jaren nog niet zullen te overwinnen blijken.

Wij achten het ons tot plicht geen eerlijk streven, dat in het belang van ons Vlaamsch publiek aangewend wordt en van waar het ook kome, door onbezonnen kritiek te dwarsboomen.

Wij verwachten het beste van een gezonde mededinging tusschen den Koninklijken Vlaamschen Schouwburg en den Volksschouwburg en zoo de oorlog veel kwaad heeft gesticht, dat hij ons met één schouwburg heeft verrijkt, zullen wij hem heusch niet ten kwade duiden.

A. DE PERME.

V. G. MAHIEU, WISSELAGENT, 55, Joseph II straat. 55, BRUSSEL
Betaalt van 9 tot 12 uur, bestens Rio-Light 1908, Bulgarije, Argentina, Pampelune, enz. Van nu af aan: Nord-Espagne, Badajoz, Espagne Int., Cedules Argentine, van September en Oktober 1915. ALLE COUPONS
INLICHTINGEN VAN ALLERLEI AARD. 503

Gemengd Nieuws

BRUSSEL

De Brooddieven. — Zaterdag avond liet de bediende van een bakker te St.-Gillis een oogenblik zijne kar alleen staan in de Kerkstraat, te Elsene. De kar bevatte een honderdtal brooden. Wanneer de jongen weerkwam, was kar en brood verdwenen. De politie werd verwittigd en vond 's avonds de leege kar weer.

Diefstal. — Een dief die gedurende de afwezigheid van M. W. B..., Paul De Jaerlaan, St.-Gillis, in haar kamer binnengedrongen is heeft de meubelen opengebroken en de volgende voorwerpen gestolen: uurwerken, horlogeketting, armbanden, een schrijn met gouden versiersels en parels, drie paar oorringen en een ijzeren kofferken, dat in de kleerkast was vastgeschroefd en 300 frank inhield.

Rijwielongeval. — Vrijdag avond zijn twee kinderen door een wielrijder omvergeworpen in de Vooruitgangstraat. Een der jongens zette zijn weg voort, doch de andere Albert P..., Huidevetterstraat die aan het hoofd gekwetst was, moest in een apotheek worden gedragen.

Verslag der gestolen rijwielen. — Vrijdag werden al de volgende rijwielen ontvreemd:

Alphonse D..., loopjongen in een hotel, had zijn fiets, merk «Star», gelecnd aan een zijner vriendjes om een boodschap te doen. Het vriendje is nog niet teruggekomen.

— Het machien « Fulgor » n. 41,206, toebehoorend aan M. Antoon B..., steenweg van Helmet, werd in de woning van deze gestolen, met gebruik van valsche sleutels.

— M. Karel W..., Ourthestraat, die zijn rijwiel, merk « W. K. C. », op de achterplaats zijner woning gesteld had, stelde des anderen daags vast dat het verdwenen was.

— Ten nadeele van M. Jan Baptist A..., steenweg op Bergen, werd een fiets gestolen, merk « Gaspard », die zich in de gang zijner woning bevond.

— Het rijwiel, merk « LaPerle », n. 38,859, toebehoorend aan M. Emiel H..., 't Kindstraat, werd in de gang zijner woning gestolen.

Diefstal. — Toen M. L..., wonende Antwerpsche steenweg, gisteren avond haar huis kwam, stapte een vrouw de deur uit en verdween snel. Als M. L... boven kwam, bemerkte zij dat de deur van haar kamer open stond en stelde vast dat haar geldbeugel, 135 frank inhoudend, uit de lade harer kast verdwenen was. De onbekende vrouw werd als volgt aangeduid: ongeveer 35 jaar, middelmatige gestalte, kastanjebruine haren, litteeken aan den hals bij het linker oor, gekleed met een helkleurige bloes, met groenen kraag.

Een veel belovende jongen. — Een bakker van St.-Joost-ten-Noode had een zestienjarige jongen in dienst genomen. Zondag stuurde hij hem uit om eenige ontvangsten te doen en brood te dragen bij de klanten. De kleine schelm, die het geld heeft ontvangen, doch het brood voor zich heeft gehouden, is niet meer weergekeerd. De politie zoekt hem op.

Nog een diefstal in een onbewoond huis. — M. G..., eigenaar, bezit twee huizen, Tiberghienstraat, die beide onbewoond zijn. Toen hij Zondagmorgen, met een liefhebber, de twee huizen ging bezichtigen, stelde hij vast, dat er 's nachts kwaaddoeners waren ingedrongen en de buizen der waterleiding, kranen, koperen klinken van deuren en vensters hadden meegenomen, voor een gezamenlijke waarde van 1000 frank.

Belangrijke diefstal. — Een diefstal werd Zondagnacht gepleegd in een huis, Prinses Elisabethlaan, Schaarbeek, waarvan de eigenaar zich in Engeland bevindt. Uit de menigvuldige geopende juweelkistjes die op den grond verspreid lagen, leidt men af dat er veel gouden en zilveren juweelen moeten ontvreemd zijn. Alhoewel de diefte zeer belangrijk schijnt, zal men slechts de waarde kennen, bij den terugkeer van den eigenaar.

Koelbloedige dieven. — Een handelaar van Ukkel had te Elsene een loods gehuurd die hij tot voorraadplaats had ingericht. Voor eenige dagen bracht hij er nog een groote hoeveelheid binnen. Zondag morgen nu, om 5 uur, hebben dieven met valsche sleutels de poort der loods geopend, en hebben al de zeep op een kar geladen, en zijn er mee heengereden. De geburen hebben hen niet verontrust, denkende dat zij handelden op bevel van den handelaar. Een uitvoerige beschrijving der dieven werd aan de politie overhandigd.

Aanhouding van een rijwieldief. — M. E..., zich in een herberg der Kruidtuinlaan bevindende, terwijl hij zijn fiets in de gang van het huis had gezet, bemerkte dat een kerel met het rijwiel buitenkwam, er opsprong en wegreed. M. E... zat aanstonds den dief op de hielen, die echter goed vooruit kwam. Gelukkiglijk sprong de ketting van de fiets op den hoek der Noordlaan en de vluchteling viel in heel zijn lengte op de makadam. Een politieagent raapte hem op.....

NIEUWS UIT GENT.

Gezinskaarten.

Wij vernemen dat de gezinskaarten in 't geheel niet afgeschaft geweest zijn, en dat men ze zelf heeft genummerd om alle misbruik te vermijden.

Houdelsbriefwisseling met Holland.

De Voorzitter der Kamer van Koophandel en Fabrieken te Gent, brengt ter kennis van de belanghebbenden, dat de eerste handelsbrieven, komende uit Holland, tur hunner beschikking liggen, in het postbureel van de voornoemde Kamer (Handelsbeurs, Kouter.)

Een taks van 10 centiemen per brief wordt geheven op het oogenblik der bestelling.

Bercerte.

Woensdag avond rond 9,30 u. heeft de genaamde Van Moortgat Gustaaf, 67 jaar, werkmanslachter, wonend Zwijnaerdsche steenweg 261, die in het slachthuis arbeidde voor rekening der vleeschhouwers, eene zenuwkrisis gekregen. Na de zorgen van Dr. Gillis ontvangen te hebben, werd hij naar het gasthuis overgebracht.

Petrool.

Er zullen 30 wagons petrool in Gent toekomen aan 66 centiemen den liter. Elke gemeente zal hare bestellingen doen, in de Lakenhalle te Gent

De winter zal dus niet weer met een armzalig kaarsken moeten doorgebracht worden.

Markt.

Er was een weinig meer boter ter markt dan de vorige week, min eiers. De boter werd gladweg verkocht aan 4 frank, de eieren aan 3,90 fr.

Twintig minuten na het openen der markt was alles uitverkocht.

Op de fruitmarkt overvloed van toevoer. De gemeenste soorten appelen en peren, werden verkocht aan 10 centiemen per kilo. De druiven 1 frank tot 1,50. De noten aan 40 tot 60 centiemen het honderd.

Eenzelvigheidsbewijzen.

Te rekenen van 1 November 1915, zullen alle personen, meer dan 15 jaar oud, en wonende binnen het operatie-, het clappen- en het grensgebied, moeten voorzien zijn van eene nieuwe indentiteitskaart, genoemd bruine kaart. Tot op dien datum zijn de invoege zijnde witte Belgische indentiteitsbewijzen nog geldig.

Voorzien van zoo eene bruine kaart (voorloopig dient het witte bewijs nog), mag men zich, tusschen 5 ure 's morgens en 8 ure 's avonds (D. t.) te voet, per tram, met hondenkar en stootkar, zich begeven binnen de gemeenten zijner kommandantuur.

Voor het opmaken der af te leveren bruine kaarten eischt de bezettende overheid een welgelijkende, dus onlangs gemaakte fotografie, 5 vierkante centimeter groot en dat nog niet gediend heeft.

Het blijft bestaan dat de menschen die per trein, in paardenrijtuig of met velo, zich van de eene gemeente naar de andere begeven, steeds een paspoort moeten kunnen vertoonen.

Provinciaal Bestuur van Oost-Vlaanderen. — Provinciale leening van 2,272,500 frank aan 2 1/2 ten honderd.

Uitloting van 45 schuldbrieven op 24 September 1915: 179 2139 2337 4018 1804 1707 1486 1320 4416 3673 2126 781 3429 935 2827 2034 430 1886 3838 2750 2080 2670 1734 3262 4225 120 2521 4507 3045 1419 920 2820 316 2193 4258 3987 4011 1693 3179 1701 9 1432 510 1634 1046.

Bloem.

Dank het Amerikaansch Komiteit zal er voor gansch den winter graan genoeg in België binnen komen. Denkelijk zal de broodprijs binnen kort dalen tot 0,40 frank den kilo. Het rantsoen wordt gebracht op 230 gram voor de stad, 200 gram voor de gemengde gemeenten, 150 gram voor de zuivere landbouwgemeenten. Er wordt vanwege de Lakenhalle aanbevolen de oude stoks bakstof zoo spoedig mogelijk te verbruiken.

Voor den Landbouw.

Beestenvoeder. — Niettegenstaande alle gedane pogingen, weigert Engeland allen invoer van beestenvoeder, zooals lijnkoeken, maïs, enz.

Werk der Aardappelschil. — Het volgende manifest werd door het Bestuur van den Stedelijken Reinigingsdienst verspreid:

Dit « Werk » wordt door het Gemeentebestuur ingericht.

Het heeft voor doel:

1. Werk te verschaffen aan werkloozen, slachtoffers van dezen schrikkelijken oorlog;

2. Het overschot in ontvangsten te storten in de kas van het stedelijk Voedingskomiteit.

De medehulp van alle inwoners wordt gevraagd voor dit nederig maar edel werk.

Beleefd verzoek dus aan iedereen de aardappelschillen voortaan niet meer in den vuilnisbak te werpen, maar ze afzonderlijk te houden en te overhandigen aan de werklieden die zich op gestelde dagen en uren ten huize zullen aanbieden.

Deze personen zijn voorzien van een bewijs door het Stadsbestuur afgeleverd.

Het Bestuur
van den Reinigingsdienst Gent

UIT WEST-VLAANDEREN

Schrikkelijke moord te Thourout. — Om zijn broeder te wreken! — Eergisten rond de noen bracht de ongehuwde Arthur Neyaert bezoek aan zijne moeder en zijn jongere broeder wonende wijk « Engelhof » te Thourout. Beide trof hij weenend an. Op zijn vragen naar de oorzaak dezer droefenis vernam hij dat zijn broeder Lucien door zijn gebuur René Vermeersch was geslagen geworden. Daarop ontstak Arthur in hevige woede, en gewapend met een groot mes liep hij de deur uit recht op Vermeersch af, die op den dorpel zijner woning stond. Tot driemaal toe plofte hij het mes in de borst van Vermeersch die stervend op het gaanpad neerzakte. Weinige oogenblikken nadien was deze een lijk.

Terwijl wegeloopen geburen het slachtoffer in zijne woning brachten, snelden anderen om geneesheer en politie die aanstonds ter plaats kwamen.

De geneesheer kon echter slechts den dood vaststellen, terwijl Duitsche gendarmen het eerste onderzoek instelden. De dader was inmiddels gevlucht en kon tot nu toe nog niet gevat worden.

Het slachtoffer was gehuwd en vader van vier kinderen De droefheid der vrouw is deerniswekkend en de opschudding door dien bloedigen aanslag veroorzaakt licht beseffbaar.

Op de Gerechtshoven

Verhoor van 25 September 1915.

Het gerecht heeft zich twee dagen bezig gehouden met een lederdiefstal.

Elf personen zijn in deze zaak betrokken:

Georges Vermeire, afwezig, Philippe Culot, Jan De Keyzer, Paul Eenens, J. B. Lepage, Paul Van Belle, Frans Merteus, Juliaan Coedoms, Constant Van Eeckhoudt, Leopold De Ruyter en Jan Liessens.

De zeven eersten zijn beschuldigd ten nadeele van de firma Grosjean 652 kg. leder voor verscheidene duizende frank waarde gestolen te hebben. De vier laatsten zijn beschuldigd dit leder verheeld te hebben, voornamelijk de laatste, in wier bezit 306 kg. gevonden werden, die hij overigens beweert eerlijk gekocht te hebben. De benadeelde vraagt de teruggave van het gestolen leder en schadevergoeding. De elfde beschuldigde verklaart dat hij het leder eerlijk gekocht heeft voor 2,128 frank en vraagt de teruggave dier som. Na een lange bespreking wordt de eerste beschuldigde veroordeeld tot 2 jaar gevang en 5 jaar toezicht; de tweede 8 maanden gevang met onmiddellijke aanhouding; de derde 7 maand; de vierde 9 maand; de vijfde 2 jaar en jaar toezicht, allen met onmiddellijke aanhouding; de zesde krijgt 1 maand en 26 frank boete; de zevende 15 dagen; de achtste voor verheeling 18 maanden en 26 frank boete; de drie anderen werden vrijgesproken. De burgerlijke partij bekomt de teruggave van het gestolen leder, alsook dat welk gekocht werd door Jan Liessen en 20 frank schadevergoeding.

— J. Schoudt, beschuldigt van ontvreemding, geldafpersing en dragen van valschen naam, wordt veroordeeld tot 11 maanden 8 dagen gevang en 26 frank boete.

— Lanpool, krijgt 2 maand wegens oproer tegen een burgerwacht.

SCHEIDSRECHTBANK VAN BRUSSEL.

Verhoor van 25 September 1915.

Jan V... dagvaardt Arthur S... voor betaling van 745 frank, als saldo van huur. De verdediger stelt voor maandelijksch 50 frank te betalen. De vrager tevreden zijnde, wordt de zaak in der minne geregeld.

Proviandeert U bij 15, LIMNANDERSTRAAT BRUSSEL-ZUID Heyermans & Cie
Rechtstreeksche invoer uit Nederland 623

— Een ander eigenaar, M. M..., dagvaardt zijn huurder die hem 249 frank moet, voor saldo van de huur. Het gerecht veroordeelt hem in de 15 dagen te vertrekken en maandelijksch 15 frank als afkorting te betalen.

SPORTKRONIEK

WIELRIJDEN

DE WERELDKAMPIOENSCHAPPEN.

Eindoverwinning van Kramer.

De strijd om het kampioenschap der wereld is geëindigd: Kramer heeft de overwinning behaald. In de snelheid was Kramer waarlijk de beste.

Ziehier de uitslagen:

Wereldkampioenschap der snelheid (Internationale Wielrijdersbond). — Eindkamp (1,609 meter), 1. Kramer; 2. Lawson op 1/4 lengte; 3. Grenda op 1/2 lengte.

Tijd: 3 minuten 8 sekonden.

De 200 meters in 11 sekonden 3/5.

Kramer leidt de eerste ronde vóór Lawson en Grenda. Dan neemt Grenda de leiding, maar na de vierde ronde komt Kramer terug aan de kop. Lawson hangt nijdig aan zijn wiel. Twee ronden voor het einde schiet Grenda vooruit, maar de twee anderen houden stand. Op klokslag valt Lawson Kramer aan, maar de wereldkampioen geraakte slechts aan 't kamwiel van Kramer. In de laatste honderd meter waagt Lawson een uiterste krachtinspanning te vergeefs, hij verliest met een half wiel.

De geestdriftige menigte draagt Frank naar het kwartier der renners.

Uitslag der andere koersen.

Match van den armband (wekelijkschc rente van 50 dollar; tegenwoordige houder: Spears). — Lengte: 1,609 meter. Uitslag: 1. Cavanagh; 2. Spears op 10 centimeter. De 200 meter in 12 sekonden.

Tweematch. — Lengte.: 1,072 meter. 1. Goullet (wint twee partijen); 2. Clark (wint 1 partij).

De 200 meter in 12 sekonden 2/5, 12 sekonden 1/5 en 12 sekonden 1/5.

Wereldkampioenschap met tandems (1,609 meter). — Finaal: 1. Kramer-Lawson; 2. Grenda-Hill op één lengte; 3. Spears-Mac Namara op twee lengten.

Tijd: 2 minuten 10 sekonden 1/5.

De 200 meter in 11 sekonden.

Kramer-Lawson halen in en kloppen Grenda-Hill in de laatste 250 meter.

Koers met premiën. — 3,218 meter, twaalf ronden, één dollar per donde; eindpremiën: 50, 25, 15, 10 en 5 dollar. — 1. Kaiser, in 3 minten 44 sekonden 2/5; 2. Mac Namara op een halve lengte; 3. Root; 4. Grenda; 5. Thomas. De premiën werden gewonnen door Jokus (drie), Halstend en Hansen (elk twee), Ohrt, Coburn, Cameron en Kaiser (elk één).

Handicap (536 meter). — Prijzen: 50, 25, 15, 10 en 5 dollar. — 1. Magin (30), in 36 sekonden 3/5; 2. Walker (22 1/2) op een halve lengte; 3. Hanley (20); 4. Mac Dougal (30); 5. Kaiser (15).

KARREVELD.

Het liefdadigheidsfeest ingericht door « Les Gais Lurons » werd door een prachtig weer begunstigd, hetwelk aan 8,000 personen toeliet de bloem der Belgische renners in al hunne pracht te zien.

Volgen de voornaamste uitslagen:

Groote prijs getiteld « Foyer des Orphelins ». — Uitslag der reekskampen. — Eerste reeks: 1. Samson; 2. Michiels; 3. Schrijvers. Tweede reeks: 1. Jean-Louis; 2. Van Ingelghem; 3. Walravens. — Derde reeks: 1. Renard; 2. Leviennois; 3. Biust. Vierde reeks: 1. Rielens; 2. Thomas; 3. Deleener. — Vijfde reeks: 1. Van Bever; 2. Parmentier; 3. Hudsyn. Zesde reeks: 1. Aerts, 2. Lempereur; 3. Vincke. Zevende reeks: 1. Otto; 2. Drogné; 3. Debae.

Bij de strijdkamp tusschen de geklopten der zeven reeksen treden Van Ingelhem en Debae als medestrijders voor de halfeindkampen voor.

Eerste halfeindkamp. — 1. Jean-Louis; 2. Aerts; 3. Debae.

Tweede halfeindkamp. — 1. Otto; 2. Van Ingelhem; 3. Renard.

Derde halfeindkamp. — 1. Van Bever; 2. Rielens; 3. Samson.

Eindkamp. — 1. Otto; 2. Jean-Louis op één lengte; 3. Van Bever op één wiel.

Criterium der baanrijders (één uur met klassement alle 15 minuten). — Vele premiën wekten de koers op van 't begin tot het einde.

Eerste klassement. — 1. Van Ingelghem; 2. Van Houwaert; 3. Samson; 4. Leviennois.

Tweede klassement. — 1. Van Ingelghem; 2. Spiessens; 3. Van Houwaert; 4. Van Daele.

Derde klassement. — 1. Van Houwaert; 2. Van Ingelghem; 3. Spiessens; 4. Van Daele.

Vierde klassement. — 1. Van Houwaert; 2. Van Ingelghem; 3. Spiessens; 4. Van Daele.

Algemeene rangschikking. — 1. Van Ingelghem, 6 p.; 2. Van Houwaert, 7 p.; 3. Spiessens, 14 p.; 4. Van Daele, 16 p.; 5. Samson, 18 p.; 6. Leviennois, 19 p.; 7. Renard, Biust, Everaerts, Beths, Jacobs, Coolens, allen 20 punten.

Vandervelde en Marcel Buysse hebben aan deze proef niet kunnen deelnemen, daar zij geen pas konden bekomen.

KAATSEN

SCHAARBEEK.

Liefdadigheidswedstrijden.

De liefdadige kring « Les Amis de la Balle » richt ten voordeele der krijgsgevangenen eene reeks kampstrijden in tusschen eersterang balspelers der hoofdstad.

Op het programma leest men de volgende sterke Brusselsche ploegen:

Kureghem (Brébart-Steen);
Schaarbeek (Putmans-Van Nieuwenhuize);
Zavel (Rodange);
Schaarbeek (Jacobs, versterkt met Cantigneau).

Het feest, waaraan 200 frank prijzen verbonden zijn, zal plaats grijpen in den ballodroom van de Huart-Hamoir-square, op 3 en 4 Oktober.

Algemeene inkomprijs: 0 fr. 25.

VOETBAL

Kamp van Gustrow. — In dit kamp werden onlangs drie voetbalploegen gevormd: een Belgische, een Engelsche en een Fransche. Op 19 September werd er reeds en match gespeeld tusschen Franschen en Engelschen, waarbij de eersten de overwinning behaalden met 1-0. Aan het hoofd der Fransche ploeg staat René Mourlon, kampioen der honderd meters van « France Militaire ». 't Is hij die de eenige goal maakte.

Wij zullen ook de uitslagen der matchen die in 't kort zullen plaats grijpen mededeelen.

DARING CLUB.

De tweede ploeg van de Daring Club tegen ploeg I van Solidor F. C. De laatste wint met 3-2.

LEUVEN.

Stade Louvaniste wint tegen Uccle Sport met 5-0.

EXCELSIOR SPORTING CLUB.

De gemengde ploeg Excelsior S. C. en C. S. Schaerbeek hebben op het terrein van Excelsior S. C. de ploeg der Red Star ontmoet en hebben gewonnen met 4-1.

Ekonomische en Financieele Mededeelingen

Een nieuwe Russische leening.

De N. Zurich. Ztg. weet mede te deelen, dat de reis van den Russischen minister van financiëen naar Londen en de daar gevoerde besprekingen ten doel hebben een Russische leening in Londen te sluiten. Het bedrag der leening zou 80 millioen pond sterling zijn.

De Fransch-Engelsche leening.

« Central News » verneemt, dat betreffende de Fransch-Engelsche leeningen in Amerika alleen nog maar de punten van ondergeschikt belang te regelen zijn. Het bedrag van de leening zou 700 à 750 millioen pond sterling groot zijn, en de 5 pct. obligaties zouden een 5-jarige looptijd hebben. Houders der obligatiën zouden te allen tijde, vóór de vervaldatum, het recht hebben hun stukken te converteeren in 20-jarige 4,50 pct. obligatiën. Voor een rechtstreeksche betaling der munitie zou de leening niet dienen, maar dit is natuurlijk slechts een formeele bepaling

BEURZEN

BEURS VAN PARIJS

	22		21
3 t. h. Fransche Rente	67.25		67.25
3 1/3 t. h. Fransche Rente	92.12	1,2	91.10
4 t. h. Egyptische geünifieerde.	88.75		86.65
Italiaansche Rente	—.—		74.80
4 t. h. Japan 1905	77.30		77.30
5 t. h. Japan 1907	—.—		—.—
3 t. h. Portugal	—.—		58.20
4 t. h. Gekons. Russen	70.20		70.20
3 t. h. Rusland 1896	57.50		57.50
5 t. h. Rusland 1906	—.—		88.50
4 1/2 t. h. Rusland 1909.	—.—		77.50
Servië 1895	61.70		61.70
4 t. h. Spanje buitenland. schuld	87.70		87.85
Banque de France	—.—		4250
Banque de Paris	—.—		775
Crédit Lyonnais	891		885
Ottomaansche Bank	—.—		450
Suez Canal andeel	—.—		450
Crédit Foncier Egyptien.	560		560
Turkije geünifieerde	—.—		61
Rio Tinto	1500		1505
Shansi Mines.	18.50		18.50
Cape Copper	74		76.50
De Beers deferred shares.	—.—		290.50
De Beers preferred	—.—		321
Chartered B. S. A.	13.25		14
Consol. Gold Fields g. a.	34.50		34.50
Crown Mines.	—.—		110.50
East Rand	32.75		33.50
Randfontein	—.—		—.—
Rand Mines	119		121
Robinson Deep	44.50		47.50

Aanplakbrieven, Besluiten en Mededeelingen

I. — Op 260 meldingsplichtige inwoners van Groot-Brussel waren :

240 die Vlaamsch spraken ;
5 die Duitsch en Fransch spraken ;
15 spraken Fransch alleen.

II. — Op 100 gevallen die door de Kommandantur behandeld werden, konden 98 in het Vlaamsch afgedaan worden.

BEKENDMAKING

betreffend het uitwisselen van zinkmunt.

Alle zinkmunt wordt door de kassen der Belgische Nationale Bank, te Brussel, evenals door hare agentschappen te Antwerpen, Charleroi en Luik, ten bedrage van ten minste 100 frank voor elke soort, tegen wettige betaalmiddelen, overeenkomstig n. 6 der verordening over het slaan van zinkmunt van 7 Augustus 1915 (*Wet- en Verordeningsblad* nummer 109) uitgewisseld.

Brussel, den 18 September 1915.

Der Kaiserliche Generalkommissar für die Banken in Belgien,
VON LUMM.

Van heden af kunnen in het gebied van het Generaal-Gouvernement gewone en aangeteekende brievenverzendingen op verlangen van den verzender door bijzonderen bode den bestemmeling besteld worden.

Het verlangen naar spoedbestelling is door een duidelijke aanduiding uit te drukken : « Durch Eilboten, Spoedbestelling, Par exprès » ; andere aanduidingen, als : « door bijzonderen bode », « bijzonder te bestellen », « dadelijk te bestellen », worden eveneens toegelaten. De afgifte kan geschieden aan de winketten, in de bussen of door bemiddeling van de landelijke brievenbestellers plaats hebben. Ook de bestemmeling mag de spoedbestelling van gewisse zendingen aanvragen, wanneer hij de onkosten voor spoedbestelling wil betalen.

Spoedbestellingskosten.

Voor de spoedbestelling zijn benevens de gewone verzendingskosten 25 centiem vooruit te betalen door den verzender en in postzegels te verrekenen op de verzending. Hiervoor wordt met spoedbestelling verzonden, in het geheele plaatselijk bestellingsdistrikt, alsook naar plaatsen buiten dat gebied, die niet meer dan 2 kilometer van het postkantoor verwijderd zijn. Voor verzendingen aan bestemmelingen, buiten het plaatselijk bestellingsgebied, bedraagt bij grooteren afstand, de taks voor spoedbestelling :

Van 2 tot 3 kilom., bijbetaling 0 fr. 25, te zamen 0 fr. 50 ;
Van 3 tot 4 kilom., bijbetaling 0 fr. 50, te zamen 0 fr. 75 ;
Van 4 tot 5 kilom., bijbetaling 0 fr. 75, te zamen 1 frank.

Bijbetaling voor iederen kilometer verder of een gedeelte ervan : 0 fr. 20.

De bijbetalingen kunnen door den verzender betaald worden. Gebeurt dat niet of niet op voldoende wijze, dan wordt het tekort van den bestemmeling geëischt. Weigert deze die betaling, zoo wordt de zending onbestelbaar verklaard ; het ongedekt bedrag wordt dan door den verzender betaald.

Voor bestelling in buitengewoon moeilijke omstandigheden of tijdens den nacht kunnen de bestellingskosten verdubbeld worden.

Verkeer met Duitschland en het Buitenland.

In het verkeer met Duitschland en met de overige landen die aan het brievenverkeer met België deelnemen, zijn spoedbestellingen eveneens toegelaten. In Noorwegen is nochtans de spoedbestelling beperkt tot de steden Bergen, Drammen, Drontheim (Trondhjem), Frederikstad, Kristiania, Skien, Stavanger ; in Zweden tot de plaatsen Gotenburg, Malmœ en Stockholm. De spoedbestellingstaks naar die landen bedraagt in ieder geval 0 fr. 30 en moet, benevens de gewone kosten, vooruit betaald worden.

Tooneel, Koncerten en Vermakelijkheden

Woensdag, 29 September

Volksschouwburg (Prado-Molenbeek). — Verlooningen 's Zondags, 's Maandags en 's Woensdags.

U. T. Cinema (Union Théatrale Belge). — De titel : « Het dreigend Spook », op het programma dezer week, belooft zeer veel.

Het gaat namelijk om een drama, waarin de plichtige, de oorzaak van het ongeluk eener familie, in zijn onrechtvaardig verdorven wêelde vervolgd wordt door het dreigend spook van het slachtoffer. De verschijningen van dat spook maken de vele tooneelen van het stuk geheimzinnig en bovennatuurlijk, in staat de meest onverschilligen te boeien. De handeling is levendig, afgewisseld en het romaneske, het realisme en het gevoelerige wisselen af met het bovennatuurlijke. De hoofdrol wordt gespeeld door een bekend kunstenaar.

Naast dien film wordt nog gespeeld het cow-boy drama : « Het laatste Blokhuis ».

Splendid Cinema. — Het programma dezer week behelst o. m. « Salzbourg en het park van Helbrun », naburopname ; « Robinet jouers », komiek ; « De Hertogin d'Aiglemont », dramatische komedie in 2 akten ; « Le Strijders », komische komedie in 2 akten ; « Het Bruidskleed », groot drama in 3 deelen.

Vieux-Bruxelles. — Iederen avond, om 7 1/2 uur (B. T.) : « La Porte-Bonheur » en « C'est la faute à la lune ». Goede rolverdeeling.

Scala. — « Bruxelles en Caisse ». Groote bijval.

Gaité. — Deze week : « Le Fils Surnaturel ».

Dagvertooningen op Zondag, Maandag en Donderdag om 3 uur.

Kursaal. — Op het programma : « De Wees », drama in drie deelen ; « Het reddend Kind », drama ; « Willy koning's zoon », komiek.

Modern Palace. — Op het programma : « Het Onderzoek », drama in drie deelen ; « Geldhuwelijk », wereldsch drama ; « Een koddig interview ».

Cinéma Théâtre. — « Het Onderzoek », drama ; « De vrouw is een schaduw », drama ; « O'Brien is te voorkomend », Amerikaansche komedie.

GROOTHANDEL IN ZEEP

VERKRIJGBAAR :

BESTE BRUINE ZEEP

120 frank de 100 kilos in vaten van 25 kilos netto inhoud.

Franco geleverd naar alle plaatsen onmiddellijk na ontvangst van een postmandaat.

Dezelfde soort Zeep per :

100 kilos aan fr. 1.15 per kilo.
500 kilos aan fr. 1.12 per kilo.
1,000 kilos aan fr. 1.10 per kilo.

Het beste adres : **J. VAN STRATUM**, Tolstraat, 49
ANTWERPEN 630

OPKOOPER VAN EIKELS

wordt gevraagd in elke eiken-streek. Winst 3 cent. per kilo. Te schrijven aan : Lamot, Zuidstraat, 165 Brussel. 635

ZEEP MALSCHE BRUINE EXTRA

Zeer standhoudend en zonder reuk,
in tonnetjes van 4, 12 1/2 en 25 kg. 1,25p. kg.
Zwaluwenstraat, 9 (r. Hirondelles) 1e verdieping. 634

S. A. LA CÉRÉALE Barthélémylaan, 10, BRUSSEL
Gesuikerde draf 33 fr. 100 k. TURFSTROOISEL
Paardenbrood 48 fr. 100 k. KAPSEL 591

VLAAMSCHE BOEKHANDELAARS !

HET EENIGE KLASDAGBOEK

dat gansch Vlaanderen door, elk Vlaamsch student wenscht te gebruiken, is dat uitgegeven door het Verbond : « Jong Vlaanderen ».

Sterker en mooier dan de Fransche klasdagboeken en toch niet duurder !!!

Prijzen per 100 ex. (verzending met firma Van Gend **niet vrachtvrij**). Karton : fr. 29,50. Wasdoek : 25 fr.

Voor 1 ex. **vrachtvrij in gansch België** resp. fr. 0.50 en fr. 0.45.

Voor alle inlichtingen zich wenden tot het :
Sekretariaat van « JONG VLAANDEREN »
136, Steenweg op Wemmel JETTE (Brussel)

ERNSTIGE AANKONDIGING

KARBUUR VOORHANDEN
August Coekelbergh
78 EN 80, VOLDERSSTRAAT. — BRUSSEL
(78 et 80, rue des Foulons) 109

Huis gesticht in 1889

Groote keus van koperen lampen (Acetyleen)

GASBRANDERS EN LAMPEN
in het klein en in het groot

KLEINE AANKONDIGINGEN

TARIEF :

De vier regels (minimum) Fr. 0.50
De bijkomende regel Fr. 0.20

CINEMA
U.T UNION THEATRALE BELGE
NOORDLAAN, 152

Alle dagen doorloopende en afwisselende vertooningen van 3 tot 10 1/2 u. (B. T.)
Eigendom van de NORDISK FILMS Co TE KOPENHAGEN
Op het programma dezer week
Het Dreigend Spook
Groot roerend drama in 3 deelen
LAATSTE NIEUWIGHEID
Het laatste Blokhuis
Amerikaansch drama
Eerlang de grootste kinematografische schepping :
OTHELLO OF DE MOOR VAN VENETIË

ONDERWIJS

GEDIPLOMEERDE onderwijzeres geeft lessen ten haren huize, 6 tot 10 fr., per maand, aan huis volgens overeenkoms. ook klavier, boekhoudkunst, enz. Schrijven of zich wenden : Keizerlijke straat, 47 (r. Impériale, 2014

ENGELSCH, SPAANSCH lessen en vertalingen. Schrijven D. D. G.v.B. 75, Anspachl. 1090

SNELSCHRIFT. Lessen door gediplomeerde leeraar. Beste uitkomsten in weinig tijd. — Matige prijzen. — A. T. B. 75, Anspachlaan, G. v. B. 1089

ONDERWIJZERES, 27 jaar beste getuigschriften vraagt plaats. L. M. G. v. B. 1091

PIANO- en SOLFEGELESSEN (oorlogsprijzen) bij Mw Van Acht 138, Brogniezstr. Tweemaalbellen. 2000

DIENSTAANBOD EN DIENSTAANVRAAG

MEVROUW hebt U deftige dienstboden noodig wendt U tot de Gazet van Brussel. 1050

MEN vraagt buitenjongen, paarden kunnend leiden en voor allerhande werk. kost en inwoon, goed loon, Savooiestraat, 91 (r. de Savoie) Brussel 2038

DEFTIG BUITENMEISJE, nog niet gediend, vraagt plaats als kindermeid. Goede getuigschr. R. T. Anspachl. 75, G.v.B. 2029

JONG LANDMETER vraagt plaats bij oudere collega of bouwkundige om praktijk te leeren. P. S. Anspachl. G. v. B. 2026

JONGMAN 25 jaar, vraagt plaats als brouwersgast of biervoerder. Schr. T. S. 75, Anspachlaan, G. v. B. 2023

BOVENMEID, 27 jaar, goede getuigschr. vraagt plaats. Schr. R. M. 75 Anspachl. G.v.B. 2024

GEVRAAGD een meisje voor alle werk, goed kunnende wasschen en strijken. 36 Jozef II straat. 2012

MEN VRAAGT keukenmeid ook wat ander huiswerk kennend, 16, Barastraat. Zich aanbieden van 9 tot 12 uren. Goede getuigsch. vereischt. 2013

MOEDER van 4 kinderen oppassende vrouw vraagt werkhuizen. Te bevragen, vrouw Cautaers, 1, Ischeghemstraat, St.-Pieters Jette. 2006

MEN vraagt ongehuwde vrouw, zeer zuiver om in het huishouden te helpen. Zich aanbieden 175, Koninklijke Sinte-Mariastraat. 2007

MEN VRAAGT j. meisje 14, 16 j. voor comm. huis bij kath. mensch, aanb. met goed getuig. Gewijde Boomstr., 59, Elsene (rue l'Arbre Benit.) 2011

JONGE JUFFER, 19 j. fransch en vlaamsch goed kunnende rekenen vraagt plaats als winkeljuffer. Goede getuigschr. H. L. Anspachl., 75 G. v. B. 2030

BURGER verstelnaaister gevraagd. Schrijven A. B. G. v. B. 75, Anspachlaan. 2014

MEN VRAAGT eene boerenmeid die goed kan melken 9-11 Peter-Benoitstr. Etterbeek. 2053

ALLERHANDE

KOOP tin aan 5 tot 6 fr. de kg., kwik 5 fr., rood koper van 1.75 tot 2.25 fr., lood 0,50 fr. aluminium 3,50 fr., nikkel 8 fr., ivoor 10, smeerolie tot 1.75 fr., de liter. 183, Huidevettersst. (r. des Tanneurs). 2040

VROEDVROUW
Diploma van eerste klas in Frankrijk en in België.
GEWEZEN ADSISTENT-ARTS
Nieuwe methode gewaarborgd vrij van alle gevaar
MATIGE PRIJZEN
14, Martelaarsplaats
Noordstatie, geeft in de Nieuwstraat 604

OM DE BELGISCHE NIJVERAARS ter hulp te komen betaal ik zeer hoog kwik, koper aluminium, tin, lood, nikkel olie, ivoor, en leen geld aan behoeftige lieden, 35, Ooststr. (van 2 tot 7 uur.) 2041

BRUIN ZEEP Extra
Fr. 1.10 per 100 kilogr.
GERARD ET Co
6, Fabriekstraat, BRUSSEL 628

IK KOOP koper, kwik, tin, lood, nikkel, aluminium : Zeer hooge prijzen. 183, Huidevettersstraat. (r. des Tanneurs) 2017

TE KOOP, volledig gespan met of zonder normandischen cob — zichtbaar van 9 tot 12 en van 2 tot 3 uur. 12 Felix Marchallaan. 1098

KARBUUR
THUIS gebracht 0,10 fr. de kgr. per 5 kgr. Van der Vekenstr. 58, Ganshoren. 2028

KOOP GOUD 2,50 DEGR.
Zilver, juweelen, platina, briljanten
OUDE GEBITTEN
VAN ALLE SLAG
'T BEKEND HUIS
de hoogste prijzen betalend
Vroeger uit bank van eenig
Groote Karmelietenstr., 28
(rue des Grands Carmes)
Hooge bijbetaling
ZELFDE HUIS :
VAN OOSTSTRAAT, 57 578

CELLULOID
VAN ALLEN AARD
VOOR 'T GROOT EN 'T KLEIN
Zich te wenden :
37, Koninklijke St Mariastraat
BRUSSEL
FABRIEKDEPOT
Aankoop aan den hoogsten prijs van allen afval van
CELLULOID 633

IK KOOP koper aan 1,75 tot 2,35 fr. de kgr. Kwik van 5 tot 8 fr., tin van 4 tot 7 fr., nikkel van 5 tot 7, aluminium van 2,50 tot 4 fr., lood van 0,30 tot 0,60 fr., chokolade papier, ivoor, schelpen : zeer hooge prijzen. 35, Ooststraat (van 2 tot 7 u.) (r. de l'Orient) 2045

GENEESKUNDIG KABINET
17, Kruisvaartenstraat
BRUSSEL-NOORD
WATERORGANEN
Geheime ziekten.
Troebel water.
Vrouwenziekten.
Huidziekten.
Behandeling van Dr. Ehrlich
Vallende ziekte :
Nieuwe behandeling
RAADPLEGING
s' Zondags van 8 tot 12 ure.
s' Maandags van 10 tot 8.
Woensdag van 10 tot 7
Donderdag van 10 tot 8.
s' Zaterdags van 2 tot 8. 509

Drukkerij van de « Gazet van Brussel »

DE TALISMAN
OF
RICHARD LEEUWENHART TE PALESTINA

Naar het Engelsch van WALTER SCOTT.

Zijne handen bleken, nadat hij zijne stalen handschoenen had uitgetrokken, lang, schoon en goed geëvenredigd te zijn, en de armen zelven waren bijzonder welgemaakt en gespierd. Eene krijgshaftige stoutheid en zorgelooze vrijheid van uitdrukking onderscheidden zijne taal en bewegingen en zijne stem was die van een man, die meer gewoon was om te bevelen dan te gehoorzamen en zijne gevoelens luid en stout placht uit te spreken, zoodra hij daartoe geroepen werd.

De Sarraceensche emir stak in het oog vallende af bij den Westerschen kruisvaarder. Zijne gestalte, wel-is-waar boven de middelmatige lengte, was minstens drie duim kleiner dan de Europeaan, wiens grootte aan het reusachtige grensde. Zijne ranke leden en lange magere handen en armen, ofschoon zij wel zijn persoon geëvenredigd waren en met den vorm van zijn gelaat overeenstemden, schenen bij den eersten oogopslag niet de veerkracht en sterkte aan te duiden, die hij zoo kort geleden aan den dag gelegd had. Maar als men hem meer van nabij beschouwde, bespeurde men dat zijne ledematen, waar die te voorschijn kwamen, als het ware vleeschloos waren, zoodat er niets dan been en zenuwen waren overgebleven. Zijne gestalte scheen veel meer voor beweging en vermoeienis bestemd dan die van zijn kolossalen tegenstander, wiens kracht en grootte een tegenwicht in zijne zwaarte hadden, en die door zijne eigen bewegingen uitgeput werd. Het gelaat van den Sarraceen had natuurlijk eene algemeene nationale gelijkenis met het Oostersche volk, waarvan hij afstamde, en week in de hoogste mate af van de overdreven schilderingen, welke de minnezangers van dien tijd gewoonlijk van de ongeloovige strijders maakten en de fabelachtige afbeeldingen, die eene daarmede verwantschapte kunst nog op uithangborden van herbergen vertoont. Zijn gelaat was klein, welgemaakt en fijn gesneden, ofschoon zeer verzengd door de Oostersche zon, en eindigde in een golvenden en gekrulden baard waarover bijzondere zorg scheen te worden gedragen. De neus was recht en regelmatig, de oogen scherp, diep in het hoofd liggend, zwart en fonkelend, terwijl zijne tanden het ivoor van zijne woestijnen in witheid evenaarden. Kortom, de persoon en de gestalte van den Sarraceen, op de zoden naast zijn krachtigen vijand uitgestrekt, had kunnen vergeleken worden bij zijn glinsterende en halvemaansgewijze gevormde sabel, met haar smallen en lichten, maar blanken en scherpen Damascener kling, tegen het lange en zware Gothisch zwaard, dat ontbloot op hetzelfde gras lag. De emir was in den bloei des levens, en zou misschien bij uitstek schoon genoemd mogen worden, ware zijn voorhoofd niet zoo smal en zijn gelaatstrekken te dun en te scherp, ten minste voor de Europeesche wijze om de schoonheid te beoordeelen.

De manieren van den Oosterschen krijgsman waren ernstig, bevallig en wellevend ; zij vertoonden evenwel in eenige bijzonderheden gewone terughouding, die menschen van een warm en driftig karakter dikwijls als eene wacht over hunne aangeborene heftigheid bezigen, en tegelijk een gevoel van zijn eigen waardigheid, die hem een zekere plechtigheid van gedrag oplegde.

Dit trotsch gevoel van meerderheid koesterde misschien evenzeer zijn nieuwe Europeesche bekende, maar de uitwerking was verschillend, en hetzelfde gevoel, dat den Christen ridder een stout, driest en eenigszins onachtzaam gedrag deed aannemen, als een man, die te wel bewust was van zijn eigen gewicht om zich om de meening van anderen te bekreunen, scheen den Sarraceen eene beleefdheid voor te schrijven, die meer bestudeerd was en aan de vormen gelecht. Beide waren wellevend, maar de beleefdheid van den Christen scheen eer voort t vloeien uit een goedhartig gevoel van hetgeen hij anderen verschuldigd was, die van den Muzelman daarentegen uit eene hooge bewustheid van hetgeen men van hem verwachten kon.

De mondkost, dien ieder met zich voerde, was eenvoudig, maar de maaltijd van den Sarraceen was zeer matig. Een hand vol dadels en een stuk grof gersten brood was tot stilling van zijn honger voldoende, daar zijne opvoeding hem gewend had aan de kost van de woestijn, ofschoon de eenvoud der Arabieren, sedert hun Syrische veroveringen, dikwijls plaats maakte voor de meest onbeteugelde verkwistingen der weelde. Eenige teugen uit de liefelijke fontein, waarnaast zij rustten, voltooiden zijn maaltijd. Die van den Christen was, ofschoon niet fijn, toch smakelijker. Gedroogd varkensvleesch, de afschrik van den Muzelman, vormde het hoofdbestanddeel, en zijn drank, die uit eene lederen flesch kwam, bestond uit iets beters dan zuiver water. Hij at met meer eetlust en dronk met schijnbaar grooter genot, dan de Sarraceen gepast vond bij het volbrengen van een bloot lichamelijke verrichting aan den dag te leggen, en zonder twijfel werd de geheime minachting, die de een jegens den andere koesterde, als de belijder van een valschen godsdienst, in hooge mate vermeerderd door het in het oog vallend verschil van hunne spijzen en zeden. Maar elk had de kracht van den arm zijns tegenstanders gevoeld, en de wederkeerige achting, welke die stoute kampstrijd teweeg gebracht had, was genoeg om andere en mindere beweegredenen te doen zwichten. Nochtans kon de Sarraceen niet nalaten over de omstandigheden na te denken, die hem in het gedrag en de zeden van den Christen mishaagden, en nadat hij gedurende eenigen tijd in stilte getuige was geweest van den sterken eetlust, die den maaltijd van den ridder nog deed voortduren, toen de zijne reeds lang afgeloopen was, sprak hij hem aldus aan :

« Dappere Nazareër, betaamt het, dat iemand, die als een man kan vechten, zich voedt als een hond of wolf ? Zelfs een ongeloovige Jood zou ijzen voor het voedsel, dat gij eet, alsof het een vrucht der boomen van het paradijs geweest ware. »

« Dappere Sarraceen, » antwoordde de ridder, met eenige verbazing over de zoo onverwachte geuite beschuldiging opziende, « verneem, dat ik mijn christelijke vrijheid gebruik, door datgene te nuttigen, wat den Joden verboden is, daar zij zich naar hun eigen oordeel nog onder de slavernij van de Mozaïsche wet bevinden. Wij, Christenen, moet gij weten, hebben een beteren borg voor hetgeen wij doen — *Ave Maria !* — laat ons dankbaar daarvoor zijn. »

En als wilde hij de bedenkingen van zijn metgezel trotseeren, besloot hij een kort Latijnsch dankgebed met een lange teug uit de lederen flesch.

« Ook dat noemt gij een gedeelte uwer vrijheid, » zeide de Sarraceen, « en daar gij als de dieren eet, verlaagt gij u tot den dierlijken toestand door te drinken wat deze zelfs weigeren. »

« Leer, dwaze Sarraceen, » hervatte de Christen zonder aarzelen, « dat gij de gaven Gods lastert, zelfs met de lastertaal van uw vader Ismaël. Het druivensap is aan hem, die het met verstand gebruikt, gegeven, om het hart van den mensch na den arbeid te verheugen, hem in ziekte te verfrisschen en in de smart te troosten. Hij, die het zóó geniet, kan God danken voor zijn beker wijn even goed als voor zijn dagelijksch brood, en hij, die het geschenk des hemels misbruikt, is geen grooter dwaas in zijn dronkenschap dan gij in uwe onthouding. »

Het scherpe oog van den Sarraceen fonkelde bij dezen bitteren uitval en zijne hand zocht naar de greep van zijn dolk. Het was echter maar eene voorbijgaande gedachte, die verdween bij de herinnering aan den sterken kampioen, met wien hij te doen had, en den wanhopenden strijd, waarvan zijne leden nog sidderden en zijne aders nog gezwollen waren, en hij vergenoegde zich daarbij den twist met woorden voort te zetten, als beter voor de tijdsomstandigheden geschikt.

« Uwe woorden, Nazareër, » zeide hij, « zouden den toorn kunnen doen ontsteken, indien uwe onkunde geen medelijden wekte. Ziet gij niet, gij, die blinder zijt dan iemand die aan de deur van de moskee om eene aalmoes vraagt, dat de vrijheid, waarop gij u beroemt, zelfs in datgene beperkt is, wat voor het geluk van den man en zijne huishouding het dierbaarste is, en dat uwe wet, zoo gij die in acht neemt, u bij het huwelijk aan eene eenige gade verbint, zij moge ziek of gezond, vruchtbaar of onvruchtbaar zijn, troost en vreugde, of twist en geschreeuw aan uwe tafel en in uw bed brengen ? Dit, Nazareër, noem ik inderdaad slavernij ; terwijl de profeet aan de geloovigen op aardo de aartsvaderlijke voorrechten van onzen vader Abraham en van Salomo, den wijsten der menschen, heeft vergund, daar hij ons hier eene reeks van schoonheden naar ons welbehagen en aan de overzijde van het graf de zwartoogige *houris* van het paradijs heeft gegeven. »

« Nu, bij den naam van Hem, dien ik het meest vereer in den hemel en bij dien van haar, die ik het meest aanbid op aarde, » riep de Christen uit, « gij zijt niets dan een verblinde en verwilderde ongeloovige..... Dien diamanten zegelring, dien gij aan uw vinger draagt, acht gij zeker van onschatbare waarde ? »

« Balsora en Bagdad kunnen zijn gelijke niet aanwijzen, « antwoordde de Sarraceen ; « maar wat heeft dit te maken met het onderwerp van ons gesprek ? »

« Vee, » hervatte de Frank, « zooals gij zelf zult erkennen. Neem mijn heerbijl, en sla den steen in twintig schilfers ; — zou ieder stuk even veel waard zijn als het oorspronkelijk edelgesteente, of zouden zij, allen te zamen genomen, het tiende gedeelte van zijn prijs opbrengen ? »

« Dat is een kinderachtige vraag, » hernam de Sarraceen ; « de stukken van zulk een steen zouden het geheele juweel niet in de evenredigheid van een tegen honderd evenaren. »

« Sarraceen, » antwoordde de Christen krijgsman, « de liefde, welke den ridder aan slechts ééne schoone getrouw verbindt, is het geheele edelgesteente ; de neiging, die gij onder uwe slaafsche vrouwen en halfgehuwde slavinnen verdeelt, is in vergelijking evenzoo zonder waarde als de fonkelende schilfers van het edelgesteente. »

[wordt voortgezet.]